బసవరాజు అప్పారావు గీతములు : : : :

స్మృతిముద్రణము

అప్పారావు మెమోరియల్ కమిటీ వారిచే ప్రకటితము.
బెజవాడ.
1934

 [వెల అణాలు 8.

వసురాజు అప్పారావు

కీ. శే. లగు

బసవరాజు వేంకట అప్పారావుగారు, బి. ఏ., బి. యల్.

జననము 13–12–1894 – నిర్యాణము 10–6–1933.

ఈ కవి ఆంధ్రనియోగిబ్రాహ్మణుడు, కౌశికసగోత్రుడు, తండ్రి పిచ్చయ్యగారు, తల్లి వెంకమ్మగారు. కృష్ణాజిల్లాలో బెజవాడ దగ్గరనున్న పటమట గ్రామమున మేనమామలగు గోవిందరాజులవారియింట పుట్టి పెరిగెను.

ఈతడు ఆరవఫారమువరకును బెజవాడ C. M. S. హైస్కూలులో చదివి 1912 లో స్కూలు ఫైనలు పరీక్షలో ను త్తీర్ణుడయ్యెను. తరువాత చెన్నపురిలోని ప్రెసిడెన్సికళాశాలలో చదివి 1916 లో బి. ఏ. పట్టము నందినాడు. తమపరి కొన్నాళ్లు ఆంధ్రపత్రికకును కొన్నాళ్లు భారతికిని సహాయసంపాదకుడుగ నుండెను. 1926 లో బి. యల్. పట్టమునంది 1927 లో బెజవాడలో న్యాయవాదవృత్తిలో ప్రవేశించెను. 1932 సంవత్సరాంతమున న్యాయవాదవృత్తి చాలించి పత్రికానిర్వహణోద్యోగమున జేరదలచి ఢిల్లీకి వెళ్లెను. అచ్చట నే మనోవైకల్యము గలిగి స్వగ్రామమునకు వచ్చి కొన్ని నెలలలోనే ఈశ్వరసాన్నిధ్యము జేరెను.

ఈతడు బి. ఏ. చదువుచుండగనే తన మేనమామకొమార్తె యగు శ్రీ వేంకటరాజ్యలక్ష్మమ్మగారిని పరిణయమయ్యెను. ఈదంపతుల కొక కొమార్తెయు నొకకొమారుడును గలిగిరిగాని బాల్యముననే మరణించిరి.

అప్పారావు వాయుసందేశ మను పద్యకావ్యమును రచియించెనుగాని దాని వ్రాతప్రతి కనపడలేదు. ఈతని వచనరచనలలో ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము చ్చుపడినదిగాని ఆంధ్రరత్నచరిత్రము, అరేబియన్ నైట్సుకథలుఅచ్చుకాలేదు.

దేశాటనమన్నను, వినోదగోష్ఠియన్నను, కవిత్వమన్నను,అప్పారావుకు ప్రీతి. ఈతడు దర్శించని మహానగరముగాని, పుణ్యక్షేత్రముగాని, లేదు. ఈతడు చదివిచూడని సారస్వతవిశేషము గానరాదు. ఈతడు గొప్పవిద్వాంసుడు, విజ్ఞాని, రసికుడు. ఈతడు ప్రేమసాగరు డని చెప్పవచ్చును.

ఈతని గీతములందు కనబడు గొప్పలక్షణ మీ ప్రేమతరంగములే. ఈతని కవిత్వము భావగర్భితమై రసపూరితమై హృదయరంజకముగ నుండును. ఈతడు తనసుఖదుఃఖములను గాని, మనోభావములను గాని, యెంతమాత్రము దాచడు. ఈ కవి నిజముగా భావకవిసమ్రాట్టనుటకు సందియము లేదు.

పీఠిక. *

'ఆనందో బ్రహ్మ' యటన్న ప్రబలుకు నంతర్బుద్ధి నూహింపుమా' యని శంఖారావమున జేయువరూధిని ప్రణయబోధ "ప్రాణములకన్న నెక్కుడు ప్రాణమైన" ప్రవరాఖ్యుడు పెడచెవింబెట్టి త్రోసివేయ, నాపొంతనే కైతలల్లుచున్న నా చెవులబడి, నిమేషమ్మున నదృష్టపూర్వశోభాభాసమాన ప్రణయకవితారాజ్యమునకు నన్ను గొంపోయి, కొండొక 'మందారవనాంతరామృతసరఃప్రాంతేందు కాంతోపలవేదిపై' పారవశ్యావస్థను విడియించి యెటనో మాయమైపోయెను. నిద్దుర లేచునప్పుడు మాత్రము 'వత్సా! విశాల దృష్టి సర్వముం గాంచి యనుభవించి, మరువ కనుష్ఠింపుమా సమంజసబుద్ధిన్' అను పలుకులు చెవులమ్రోగుచుండె. లేచి తత్ప్రేమా సౌభాగ్య మెల్ల దనివితీర ననుభవించి వికసితహృదయుండనైతి. నాటగోలె నానందోపాసినై, సర్వ మానందమయముగ భావించి దైవకృప నాకుదయించిన కవితాకన్యన్నానందాలయసేవకే నియోగించితిని.

మా కవితాకన్య చిన్నతనమున నుండియు రాగిణి, భావనోద్దీపిత గానలోల రసజీవిని. వెన్నవలె మెత్తనౌకన్నెవల

* ఇది కీ. శే. అప్పారావుగారు తనగీతముల వ్రాతప్రతిలో వ్రాసియుంచిన పీఠిక.

వులు కరగి కాలువల జాలువారకమున్నె, చుక్కలలోని చందురుకన్న నెక్కుడు బెట్టుసరియు, నపురూపుడును, లోకాతీతుండును నగు నాదేవదేవునిపై వెఱ్ఱిప్రేమ నించి ప్రణయసిద్ధి గాంచమి వేదన స్రుక్కుచు నాశల నల్లాడుచు, చింతాగానము జేయుచున్నది. "మండువేసవి విలపించు కొండసోన దీనగానమున క్షన్నను తీయనైన" యూపె విరహిగీతముల కవితాపరిపాకము ననుభవరసికులే యెఱింగి గ్రహింతురు గాక. "పురాణ మిత్యేవ న సాధు సర్వం, నచాపి కావ్యం నవ మిత్యవద్యం, సంతః పరీక్ష్యాన్యతరత్ భజంతే, మూఢః పరప్రత్యయనేయబుద్ధిః" అను మహాకవి కాళిదాసువచనముల రసహృదయులగు పాఠకులు పాటింతురు గాక.

బసవరాజు వేంకట అప్పారావు.

విషయసూచిక.

నా కవిత్వ ధాటి

నన్నెవ్వ రాపలే రీవేళా
నాధాటి కోపలే రీవేళా!

నోటపలికేదంత
పాటగా మోగేను
కోటివరహా కెత్తు
కెత్తుగా తూగేను ॥ నన్నెవ్వ ॥

గుండు తాతామంటు
కొట్టినట్టుగ నేటి
పండితులు తా రెత్తి
పరుగుచ్చుకోవాలి ॥ నన్నెవ్వ ॥

పట్టుపట్టితినంటె
వాగీశుడే వచ్చి
దాసోహమని పాట
వ్రాసి వల్లించాలి!

నన్నెవ్వ రాపలే రీవేళా
నాధాటి కోపలే రీవేళా!

చెవిటి మల్లయ్య పెళ్లి
(శ్రీశైలయాత్ర)

హృదయమా! సంద్రమునకన్న పది పదింత
లతివిశాలవు కమ్మ! దేవాధిదేవు
డగు మహాదేవు కరుణామృతంపు వాహి
నులను నీలోన కలుపుకోవలెను కాదె!

ఇది మహాదేవు సామ్రాజ్య మిచట నీకు
నీతిబాధల భయ మించుకేని లేదు
సకల శుభములు నొదవు నిస్సంశయమ్ము
శివుని పే రశుభాలకు చెంపపెట్టు!

పవను డనుకూలుడై దప్పి వాపికొనగ
కొండవాగులలో నీరు గ్రోలి తమిని
ఇటు నటులు జూడకే కాలు దిటముగాను
మెట్లపై నూని పై కెక్కు మృదులగాత్రి!

హరహరా, శంకరా, మల్లికార్జునుండ!
చేదుకో, చెవిటి మల్లయ్య చేదుకొమ్మ
టంచు నుత్సాహమున పైకి నరుగుచుండ్రి
తోడి యాత్రికు లరుగొనె తోయజాక్షి!

మూట నెత్తినబెట్టుకా మూడుకాళ్ళ
మునలిదే కర్రి బుచ్చుకు మోహరించి
యెక్కుచుండగ చెప్పెడి దేమికలదు?
వడుచు దంపతులము భయంపడగ దగునె?

పూలపాన్పులు బరచిన నేలనైన
కాలు బెట్టినతోడనే కందిపోవు
నవ్యనవనీతగాత్రి నీ భవ్యమైన
భక్తియే ఊతగాగొని పైకి జనుమ!

పెళ్లివేడుక జూచిపో బిలిచె నన్ను
చెవిటి మల్లయ్య, మాదె పైచేయి సుమ్మ
పెళ్లికూతురు భ్రమరాంబ పిలిచె నంచు
పెంకితనమేలనే ఆడపెళ్లిదాన!

ఈ మహాగహనాంతర సీమలోన
నీవు శ్రీగిరి భ్రమరాంబ, నేను మల్లి
కార్జునుడ, యాత్రికుల్ ప్రమథాదు లనుచు
సరస మాడుకొనుచు పైకి జనుద మబల!

జీవయాత్ర

ఈ మహాసముద్రమ్ములో నెన్ని యెన్ని
తీరముల జేరవలయునో క్రూరమౌతు
పాను లెన్నెన్ని గడవగావలెనొ బేల!
ఇల్లలకగానె పండగా యేమె చెపుమ?

నమ్మదగ్గదికాదు సంద్రమ్ముతీరు
పడవ వోటిది తిన్నగా గడపగల్గు
నావికుడు వోయె చుక్కాని నీవె చేత
బూని నెగ్గింపు మీయాత్ర! పైన లేడె?

నా ముక్తి

బతుకుబరువు మోయలేక
చితికి చివికి డస్సి వాడి
పికరుపుట్టి పారిపోయి
ఒకడనె యేతోటలోనొ
పాటపాడు తుండగ నా ప్రాణి దాటి యేగెనా?
ప్రాణిదాటి యేగుతుండ పాట నోట మోగెనా?

పాపఫలము నెత్తణచగ
బతుకు తెరువు వేరు లేక
దాసుడనై దాంపత్యపు
తళుకు లొలక చిట్టితో స
య్యాటలాడు తుండగ నా ఆయువు ముగిసేనా?
ఆయువుముగిసే అదునుకు ఆటలలో ఎగసేనా?

కత్తిపోట్లు తిని తిని కడు
గాయమైన పేదగుండె
బీతువోవ పరవశాన
ప్రియమారగ నాచిట్టిని
కౌగిలించుకుండగ నాకాయము సురిగేనా?
కాయము సురిగేవేళకు కౌగిలిలో కరిగేనా?

క్లాస్ పరీక్ష

ఈవు కనుబొమ లిటె చిట్లించగానె
తనువు కంపిల్లి గుండెలు తల్లడిల్లి
"వాకుధోరణి"గల న్యాయవాది నయ్యు
మొదటిమాటలోనే తెల్లమొగము వేతు

* మధురమధుయామినీపీఠ మధివసించి
చల్లచూపుల జడ్జి మా చందురుండె
నవ్వె తనపర్వు (పగ్గె) బుగ్గయినట్లు కొంటె
రిక్కప్లీడర్లు నను జూచి పక్కుమనిరి.

నా జీ వి త నా ట క ము

ఈ కపటనాటకాల నే నింక నాడ
లేను, తెరదించుడీ, కొరగాని నాలి
వేసముల వేసి, పొట్టకై మోసగించి
పరుల యాచించి లాలించి బతకలేను.

పుట్టినట్టి పౌరుషమైన పుటక మరిచి
పరునికృతికి వేసముగట్టు పాప మేల ?
నా విధురజీవితమ్మునే నాటకమ్ము
జేసి ఆడించి జగతి రంజింపలేనొ ?

* మధురమధుయామిని సీమ కధిపతియగు
చల్లచూపుల రాజు మా చందురుండె
నవ్వె తనపగ్గె బుగ్గయినట్లు కొంటె
రిక్కకన్నెలు నను జూచి పక్కుమనిరి.

వృథాన్వేషణము

విశ్వమం దెంతగాలించి వెదకిచూచి
నా త్వదీయమయమ్ము కానట్టిచోటు
కానిపించుటలేదు నా కన్నులకును
వెఱ్ఱినై లేనిదానికే వెదకినానొ?

ఊహాప్లై యూహా లల లట్టు లుబ్బియెగసి
ఊతలూగించు నా లోలహృదయనౌక
చెలియరో! తీరమన్నది చేరగలదొ?
మునిగిపోవునొ ప్రళయంపు ముంపులోన!

శారదాభంగము

అమ్మరో! శారదా! యిటు లాతురమ్ము
తోడ బరువెత్తె దేకీడు మూడెనమ్మ?
నెమలివాహన మేమాయె, నెమ్మొగమ్ము
వాడి, కళదక్కి, శుష్కించి వ్రాలెనేమి?
విద్యలకు పుట్టినిల్లువై విమలకీర్తి
నెల్గుదేవివి నీ విట్లు వెఱ్ఱివోలె

నెమ్మొగమ్మెల్ల వెండ్రుకల్ గ్రమ్ముకొనగ
నటునిటులు పరువెత్తెద వక్కటకట!

కనుల కాటుక చెఱగెను, కళలదేఱు
నెమ్మొగమ్మెల్ల నల్లనై నింద్యమయ్యె;
వదనము లలాటశూన్యమై పాడువడియె
నింత యేహ్యపు రూపము నెపుడు గనమె!

దివ్యముగ వీణ మీటుచు, తేజరిల్లు
మోమునందుండి త్రిభువనమోహనమగు
విమలగానము వెడలి లోకములనెల్ల
ప్రణయరసవార్ధి ముంపగ పరమసంత
సమున ఋషులెల్ల నాట్యముల్ సల్పుచుండ
పంచవన్నియల నెమలి పైన నెక్కి
మానస సరోవరంపు విమానవీథి
స్వైర సంచార మొనరింప కోర కిట్లు
పేదవడినట్టి మోముతో పెంపుదక్కి
వెఱ్ఱివలె పర్వులెత్తెద వేలనమ్మ?
ఎప్పటట్టులు వెల్లగా నిన్నుజూచి
కన్నులు గలందుకు ఫలంబు గాంచగలనె?

హెచ్చరిక

మంచిరోజు కాదోయి, చందమామా!
మంచిదారి కాదోయి, చందమామా!

ఇంద్రధనసు విమానాన
చందమామ! మెచటికంత
తొందరగా బొయ్యేవోయ్
ముందు కీడు తెలియదేమొ!

మంచిరోజు కాదోయి చందమామా!
మంచిదారి కాదోయి చందమామా!

కవిలా గున్నావు నీకు
కానరాదొ కిందు మీదు?
* మిత్తిలా తమస్సు నిన్ను
మింగి గుటక వేసేనోయ్

మంచిరోజు కాదోయి చందమామా!
మంచిదారి కాదోయి చందమామా!

---

* మిఠాయిలా తమసు

యమునా సాంత్వనము

ఏలా పాడే నింక యమునాకళ్యాణి, నే
లీలామానవుడు గోపాలుడు లేడాయె ? ||నేలా||

బంగారు గనులలో
చెంగలించే వేళ
పిడుగు బోలినవార్త
వినిపించినారయ్యో ||ఏలా||

చెడువార్త వినగానె
చెవులు గింగురుబోయె
ఎంత చించుకొన్న
గొంతు పెగలదాయె ||నేలా||

వెన్నెలకు తోడు మా
వేణుగోపాలుడు
కన్నుల పండువుగ
కనిపించకుంటేనే ||నేలా||

ఈనాటి యీ నేస్త
మే జన్మకో తిరిగి

కన్నీళ్ళు గారవకె
కడుపు చెరు వయ్యేనే
నేలా బాడే నింక యమునాకళ్యాణి, మా
లీలామానవుడు గోపాలుడు లేడాయె!

ద గా యా త

“ఈదుతున్నా నీదుతున్నా
నీ సముద్రములో దగాగా
ఈదుతున్నా నడ్డగోలుగ
నీదు తున్నాను!”
“ఈదుతున్నావా దగాగా
నీది నీవే అనుభవించే
వీదకోయా అడ్డగోలుగ
నీద బోకోయా!”

గోపాలకృష్ణుడు

(అసావేరి రాగము)

ఏమని పాడితివో
గోపాలకృష్ణా
ఏమని పాడితివో?
భామలు పదియారువేలు
పరవశులై సొక్కి సోల ॥నేమని॥

బృందావన మా
నందమయముగా ॥నేమని॥
యమునా నదిలో
నమృతము పొంగగ ॥నేమని॥
వెన్నెల లెల్లెడ
వెల్లివిరియగా ॥నేమని॥
లోకము లన్నియు
లోలాడంగా
నేమని పాడితివో
గోపాలకృష్ణా
ఏమని పాడితివో?

చంద్రగ్రహణము

రాబోకు రాబోకురా చందమామా!
రాహువు పొంచున్నాడురా తోవలోన!

ఆ కొక్కిపైనాను
అల్లాడ కున్నాది,
మబ్బుల్లపై నేదో
మాయకప్పేసింది! ॥రాబోకు॥

తెల్లన్ని నీ కాంతి
నల్ల నయ్యేనురా!
చల్లన్ని నీ మోము
సన్నగిల్లేనురా! ॥రాబోకు॥

పరమరాకాసిరా
పాపిష్టి రాహువు,
మిత్తిలా నిను బట్టి
మింగ బొయ్యేనురా?

రాబోకు రాబోకురా! చందమామ!
రాహువు పొంచున్నాడురా తోవలోన!

కోణంగి పద్దు

పన్నెండేళ్ళ చిన్నాదే
పైట కొల్ల గొన్నాదే
అడగవమ్మ అడగవమ్మ
అమ్మ యశోదమ్మా!

చీకటైన కాలేదే,
రాకపోక లాగలేదే!
లోకానికి జడవొద్దా?
పోకిళ్ళకి అదు పొద్దా? ॥పన్నెండేళ్ళ॥

ఇంటి కిల్లాలిని గాదే
కంటబడితె తంటాలానె!
అంటే నీకు కోపమొద్దే
కొంటె కోణంగిపద్దే! ॥పన్నెండేళ్ళ॥

వొట్టె నలుగురిలో తల
గొట్టినట్టు లాయెనమ్మ!
ఏంతో టబ్బురాలైనా
ఇంతపనులు జేసేనా?

పన్నెండేళ్ళ చిన్నాదే,
పైట కొల్లగొన్నాదే
అడగవమ్మ అడగవమ్మ
అమ్మ యశోదమ్మా!

గురువర్య

పాడదలచిన పాట లన్నీ
నానోట
పాడించ మనసాయెనయ్యా ?
గురువర్య ?

నీవు నేర్పిన పాట
నీ సన్నిధినె నోట
పాడిచూపేకన్న
భాగ్య మేముందయ్య ॥పాడదలచిన॥

పాటలో దొర్లే
అపస్వరా లన్నింటి
సవరించుకొని నీవె
సద్దుకొని పోవాలి !

పాడదలచిన పాట లన్నీ
నానోట
పాడించ మనసాయెనయ్యా ?
గురువర్య !

...............?

నోరు విడబడు తున్నదయ్యా,
గొంతులో,
జీర తెగిపోతున్నదయ్యా!
మాట లిపుడిపుడేను
నోట పడుతున్నాను,
పాట లేమైనాను
పాడగలనేమోను! ॥నోరు॥

మూగనయ్యే నంచు
రాగమే రాదంచు
యేగతౌనో, యంచు
నెంతో దిగులాయెగా! ॥నోరు॥

పుట్టినందుకు ఫలము
పొందగల నేమోను
అచ్చారె! యని నీవె
మెచ్చగలవేమోను!
నోరువిడబడుతున్నదయ్యా,
గొంతులో
జీర తెగిపోతున్నదయ్యా!

కైపు

కావ్యపానము జేసి
కైపెక్కినానే!
దివ్యలోకాలన్ని
తిరిగొచ్చినానే!
ఎక్కరానికొండ
లెక్కినచ్చానే!
పైకెక్కి నీకేసి
పారజూశానే! ॥కావ్య॥

కావ్యదేవత నోట
కవిత విన్నానే
చీమ లనిపించారె
భూమిలో కవులు!
కావ్యపానము జేసి
కైపెక్కినానే!

యశోధరా విలాపము

లేపనైనా లేపలేదే!
మోము
చూపనైనా చూపలేదే!
కోపకారణ మేమొ
యేపాప మెఱుగనే! లేపనైనాలేపలేదే!

హృదయ తల్పముపైన
సొద మరిచి హాయిగా
నిదురదోగే నన్ను
వదిలి పోయే వేళ లేపనైనాలేపలేదే!

మబ్బు కన్నెల కింత
ఉబ్బితబ్బిబ్బేలా?
ఆకాశమున కంత
ఆనంద మెందుకో? లేపనైనాలేపలేదే!

మాధవీలత కింక
మంటికౌగిలి యేన?
మాపటింతల నింట
దీప మిక వెలిగేన! లేపనైనాలేపలేదే!

ద్వారమా! నాథు
డే దారిబడి పాయెనే?
కన్నిబాబా! నీకు
కలలైన రాలేద?
లేపలైనా లేపలేదే?
మోము
చూపనైనా చూపలేదే!

ఉత్తుత్త పెళ్ళి

పెళ్ళిపందిట్లోన పెద్ద లంతాను
వేంచేసి వున్నారు పెళ్ళికొడు కేడి?
ముత్యాలముంగిట్లొ ముత్తైదులంతా
కూచునుండిరి పెళ్ళికూతు రేమాయె!
బాజా భజింత్రీలు పల్లకీవాళ్ళు
కచ్చేరి సావిట్లొ కాచుకున్నారు!
వీధి వీధుల ప్రజలు వేలాదివేలు
వేచియున్నారైతె పెళ్లుత్తదేనా?

భూ దే వి

అమ్మా ఓ భూ దేవీ !

నమ్మితిమమ్మా నిన్నే ! అమ్మా ఓ భూదేవీ !

నీరుపేరు చెపితె గుండె
నీరయిపోయే నమ్మా,
నిప్పుపేరు చెపితె ప్రాణి
గుప్పు నెగిరి పోనమ్మా! ॥అమ్మా॥

గాలిపేరు చెపితె మాకు
కాలు సేతు లాడవమ్మ,
ఆకాశమ్మంటే మా
కసలే భయ మానమ్మా! ॥అమ్మా॥

కొండకోనలయినగాని
ఘోరారణ్యాలుగాని
మేడలైనగాని చెట్ల
నీడలే నెడారిగాని, ॥అమ్మా॥

తల్లిపక్కలోన చిన్ని
పిల్లలు బజ్జున్నలాగు
నిన్ను నమ్మి నిబ్బరముగ
నిద్దరబోయేమమ్మా!

అమ్మా ఓ భూదేవీ !
నమ్మితిమమ్మా నిన్నే !

ప్రళయాగ్ని

మండుకొని పోతున్న వండోయ్
లోకాలు
మంట లార్పేయంగ రండోయ్!
జ్వాల లాకసమంట
నాలుకలు జాపేను
కాలానల మ్మిదే
కాబోలు దైవమా!
మండుకొని పోతున్న వండోయ్ లోకాలు॥
ఎన్ని సంద్రాలైతె
యీ మంట లారేను?
ఆరకుంటేను లో
కాలు భస్మాలౌను!
మండుకొనిపోతున్న వండోయ్॥
మనుజమాత్రుల కిట్టి
మంట లార్పగ నౌనె?
కరుణించి కాసింత
కనుముయ్యి ప్రళయేశ!
మండుకొని పోతున్న వండోయ్
లోకాలు
మంట లార్పేయంగ రండోయ్!

కయ్యాల విందు

గయ్యాళి పెళ్లాన్ని
కట్టుకుంటేను
కయ్యాల కెన్నటికి
కరువు లేదండీ!

కయ్యాలతో మేడ కట్టించుతాము,
వియ్యాలవారి కది విడిది కిస్తాము!
కయ్యాలతో వంట
కాలు వండేము,
బంతులలో కవే
వడ్డించుతాము!
కయ్యాలె అల్లుడికి
కట్నమిస్తాము!
చుట్టపాతల కవే
చుట్టపెడతాము!

డా బు లు

కావ్య మల్లే నంచు
గంతులేసేవు,
కావ్యమే జీవముగ
గడుపుతున్నావె ?

రాసిపెట్టిందంత
రసవంత మంటావు !
రసరహస్య మ్మొక్క
రవ్వైన తెలుసునా ? ॥ కావ్య॥

చిట్టి నా చెవిలోన
జెప్పు రాశ్శైపువలపు
పలుకులో అచ్చరము
విలువున్నె నీకైత ?
కావ్య మల్లేనంచు
గంతులేసేవు
కావ్యమే జీవముగ
గడుపుతున్నావె ?

నీ టి బు గ్గ లు

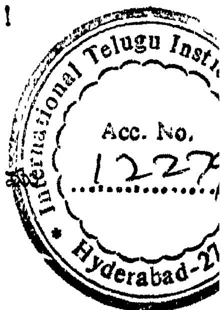
జీవమా! చెలి నీకై సృజింప బడెనె
అట్టిదానిని నీ వెట్టు లవల ద్రోతు?
ధనము ఘన మొకో? సౌఖ్యసాధనము ఘనమొ
చిత్తమా! నీవె యోచించి చెప్పరాదె!

చెలియయ్యె జక్కదనమున చిన్నవోదు,
తెలివి గలది సద్గుణశీల, దీప మాను
నాదు గృహమున కట్టి యా నాతి విడువ
చిత్తమా! యెట్లు యోచన జేసితీవు?

చెట్టబట్టెదుగా వేరు చెలి నెవతెనో
అల్ల యా నాతి మంచి దానంచు నీకు
నమ్మక మదేమి? బ్రతికినన్నాళ్లు కష్ట
కూపమున మున్గి చచ్చిపోగోరుకొనెదె?

చేత నున్నట్టి ధనమును జేతులార
పారవేయునె యెంత నిర్భాగ్యుడైన?
నీటిబుగ్గల నమ్మకు నేటదుముక
కొట్టుకొనిపోవె, యో వెర్రి కుట్టి మనమ?

వేగిరము వద్దు, చనవద్దు వెర్రినిబడి,
పేమ మదిఁ బూని యోచించు వెనుకముందు
చేతి ధనమును వీడకు చేతులార,
నీటిబుగ్గలపై వల దేట దుముక!

వి యో గి వి లా ప ము

కన్నులకు నిద్దురరాదు
ఎన్నో చింతలు వేచెదు
కన్నె నిన్ను వీడి ఒంటి
నిన్ని వెతలు బడుచుంటినె!
మెత్తపాన్పుపైన వలపు
మత్తత నిను గూడెదు నే
నుత్త కటికనేలను మే
నొత్తుకొన బరుంటి నిపుడు!
చిలుకపలుకులం బలె వీ
నులకు విందునలిపి వలపు
గొలుపు నీదు తియ్యనైన
పలుకులు విననోచనైతి!

మది గల తమిమంటలార
వదలని బిగికౌగిట ని
న్నెద నెద గదియించెదు సం
పదకు పెట్టి పుట్టనైతి!
సొగసు గుల్కు నీదు ముద్దు
మొగము గాంచి మది వేచెదు
వగపు మరచి వలపుకలిమి
నగుటుండునె యీ జన్మకు?
కలలోనైనను కనుపడి
చెలియా, యీ దీనుని మది
యలజడి యంతయు బోవఁ
కలసి వలపు దీర్చలేవె?

మాయమైపోతే

మగువరో యింతలో మాయమైపోతే,
మాటాడకుండనే మాయమైపోతే,
మల్లెపూజాడలనె మాయమైనావె,
మనుగొట్టి కనులలో మాయమైపోతే?

మండు వేసవియెండ పండు వెన్నెలయట్లు
భావించి నీకునై పరుగెత్తి వచ్చితినె
మగువరో ! యింతలో మాయమైపోతే ?

నోరార దాహమున కోరికల నువ్వెళ్ళ
నూరి ప్రాణము నిల్పి పారి వచ్చితినే
మగువరో ! యింతలో మాయమైపోతే ?

వడదాక నెమ్మేను పడిపోయి తరువట్లు
కడగండ్లు దీర్తు వని పడిలేచి వచ్చితినె
మగువరో ! యింతలో మాయమైపోతే ?

ఇంత మోసము జేయ నింతి నీ కేలనే
భ్రాంతి గొన్నందులకు వంత గూర్చితివే
మగువరో యింతలో మాయమైపోతే ?

పలుక వేలనే ?

కల కల లాడుచు
కిల కిల నవ్వుచు
కలికీ! నాతో
పలుక వేలనే ?

వలపు నీ పయిం
గలిగెను నిజముగ
పలుకకున్న నెద
నిలుప జాలనే!

తలపులు నిను విడి
తొలగ కున్న వే,
అలరన్ వీనులు
పలుక రాదటే ?

చలువ వెన్నెలల
నలమజేసి మది
నలరిచె చంద్రుడు
చల మిం కేలనే ?

చెలియరో నీ మది
వెలిగెడు వలపుం
దెలిపి ప్రాణములు
నిలుప రాదటే ?

తెలియనివలపు

ఎంతటి చపలుండ నైతి
నెంతటి మందమతినైతిని
సుంత జ్ఞాన మున్న కలనె
ఇంతి నీదుప్రేమ మఱువ ?

గీ. చేతుల్లను నెత్తి ముద్దాడి చెలియ! నిన్ను
చంక నెత్తుకు నాడించి సంబరపడి
మూపు నుప్పుప్పుగోనెలు మోసి మురిసి
కడ కెటులు గాంగ గల్పితి జ్ఞాన మెల్ల !

గీ. 'బాల! నీపతి యెవ' రన్న 'బావ' యనుచు
ముద్దులొల్కెడి మోముపై ముసిముసి నగ
వల్లనల్లన మెఱయంగ నాత్మ వెలుగు
ప్రణయముం దెల్పెదువుగాదె! ప్రాణసఖియ!

గీ. వెఱ్ఱిలోబడి, మతి వోయి వెంగలినయి,
దైవికములగు ప్రేమబంధముల ద్రెంచు
పాపకర్మము దలపెట్ట పడతి! నీవు
మంచిపని గాదనుచు బుద్ధి మరుపలేదె?

గీ. ఎప్పు డింటికి వచ్చినా ఎపుడు కనుల
కరువుదీరంగ గాంతునా కొంతు నంచు

కలలసైతము నాకయి కలువరించు
చెలియ నీ వుండ నా సిరి చెప్పనౌనె?

కన్నె! చపలత వోయె నింక ప్రి
సన్నవై న న్నాదరింపవె!
విన్నపము గొని మరువగదె నా
చిన్నతనపు బనుల్.

సత్య మరయంగల్గి తిప్పుడు
సఖియరో నా భాగ్యవశమున
కుదుటపడె నెమ్మనము, నావగు
కోర్కు లీడేరున్.

కష్టసుఖముల నొక్కతీరై
కలుగుదానిం దృష్టి గుడుచుచు
చింత లేమియు లేక ముదమున
జెలగుదము చిరము.

బ్రతికియున్నన్నాళ్లు నొండొరు
బాయకుండగ ప్రేమసంద్రము
నీదుదము చల్లనౌచూపుల
నీశ్వరుడు చూడన్.

సౌ ఖ్య మే లే దా?

సౌఖ్యమే లేదా
లోకమున
సౌఖ్యమే లేదా?
కమలలోచనల
కౌగిళులందున ॥సౌఖ్య॥

ముద్దులబిడ్డల
మురిపెపుమాటల ॥సౌఖ్య॥

తల్లిదండ్రులను
తగ కొలుచుటలో ॥సౌఖ్య॥

బీదసాదలను
ప్రేమ జూచుటలో ॥సౌఖ్య॥

చెలులకు సాయపు
చే యిచ్చుటలో ॥సౌఖ్య॥

భగవంతుని మది
భక్తి గొలుచుటలో ॥సౌఖ్య॥

ఆ న ం ద మే లే దా ?

ఆనందమే లేదా
లోకమున
నానందమే లేదా ?
ప్రకృతి యందముల
పరికించుటలో ॥ఆనంద॥

ఇంపగు నీ సెల
యేటి గానమున ॥ఆనంద॥

కూ కూ యను నీ
కోయిలపాటల ॥ఆనంద॥

వీనులవిందా
పిట్టలబాసల ॥ఆనంద॥

పూవులు దాల్చిన
పూర్వపు శోభల ॥ఆనంద॥

చిగురుటాకుల
న్నగు వసంతమున ॥ఆనంద॥

అరుణములౌ సాం
ధ్యారాగంబుల ॥ఆనంద॥

మై మఱపించెను
మలయవాయువుల ||ఆనంద||

పాఱెడు మబ్బుల
పందెపు పరుగుల ||ఆనంద||

మొగిలు కన్నియల
ముద్దు మోములను ||ఆనంద||

చక్కదనంబుల
చందమామ గన ||ఆనంద||

మిన్నున చుక్కల
మిన్కు మిన్కులను ||ఆనంద||

చలువ వెన్నెలల
సయ్యాటలలో ||ఆనంద||

అలరుందేనియ
లాని పాడుటలో ||ఆనంద||

తీయనిపండ్లను
దిని యాడుటలో ||ఆనంద||

కీచురాయివెత
కయని పాడగ ||ఆనంద||

నిశీథముల గను
నిశ్శబ్దములో ||ఆనంద||
చోద్యపులోకము
చూపు నిద్రలో ||ఆనంద||
పులుగుల మేల్కొలు
పులు విని లేవగ ||ఆనంద||
ప్రభాతవాయువ
ంబరవశ మొందగ ||ఆనంద||
దేదీప్యంబుగ
తేజరిల్ల మిను ||ఆనంద||
బాలభాను డం
బరమున వెల్గగ ||ఆనంద||
లోచనంబులకు
లోకము గన్పడ ||ఆనంద||
ఆదర్శము లా
కాశము నంటగ ||ఆనంద||
పొంగెడు నాసలు
పురికొల్పగ మది ||ఆనంద||

భగవంతుని కడు
భక్తి బాడగను
ఆనందమే లేదా
లోకమున
నానందమే లేదా ?

ఎది కావలెనే?

ఇది సంపెగ పూ
విది మల్లెపూవు
ఎది కావలెనే ?
చెలియా !
ఇది మామిడిపం
డిది జామపండు
ఎది కావలెనే ?
చెలియా !
ఇది ద్రాక్షారస
మిది పూవుదేనె
ఎది కావలెనే ?
చెలియా !

ఇది వైడూర్యం
బిది మేలి కెంపు
ఎది కావలెనే!
చెలియా?
ఇది కృష్ణప్రేమ
మిది మిత్రిపణియ
మెది కావలెనే
చెలియా?

కవి జీవితము

కవి యని కీర్తిని
గాంచుట కన్నను
ఘన మే మున్నది
జగతిక?
కష్ట సుఖమ్ముల
చవి జూచుటకన్న
మృష్టాన్నం బెటు
రుచిరా?

వలపుమంట మిం
గు కన్న హాలా
హాలము మింగు టెటు
గొప్పరా ?

ప్రణయ వేదనల
పాడుట కన్నను
పరమా మోదం
బెదిరా ?

మృత్యు వైభవము
కీర్తించుటకన్న
నిత్యానందము
కలదే ?

ఆనందలోక
మరయుట కన్నను
కానని సౌఖ్యము
కలదా ?

సౌందర్యోపా
సనమున కన్నను
సద్వ్రత మెయ్యది
చెపుమా ?

భావిశాశ్వతము
జీవించుకన్న
జీవితఫల మిం
కెదిరా?

ఆ శా భ ం గ ము

పానకమ్ములో
పుడక నేటి కిటు
పడవేసితివో దేవా!

ముద్దు గులాబిని
ముట్టబోవగా
ముల్లు విరిగెనో దేవా!

తీయని పూవుం
దేనె లానబో
తేటి గుట్టె నో దేవా!

గగనమున పతం
గము పై బోవగ
తెగియెను దారము దేవా!

పరిణయసౌఖ్యమును
పాడుజేయు నీ
పంపక మేటికి దేవా ? ॥పానక॥

కాలగతి

సద్రత్నము హారమ్మున వేరిలకె
సంద్రమ్మునుగుస నణగునె యకటా ?
మేలిపూవు చెలిజడలో నలరక
గాలిని విచ్చుచు తావి వీడునే ?
అడవిం గాసిన వెన్నెలయట్టుల
పడతీ ! నీయందము వృథయౌనే ?
బూదింబోసిన పన్నీరట్టుల
పొలతీ ! నీ సరసత వమ్మౌనే ?

కాంచితి! కాంచితి!

కాంచితి కాంచితి భగవంతుని నా
కన్నులార నేడు
కళ్యాణభాగ్య భాసమానయా
కాంతరూపమున కన్నుల బడియెన్
పడతీ! పిల్లలు కలరా నీ కని
అడిగితి నే దయతోన్,
పాపులయ్యు పశ్చాత్తాపము బడు
ప్రాణియినీజనులె నాబిడ్డ లనెన్!
మెలతా! జగతిని నీ కెవ్వరైన
మిత్రులు గలరా యంటిన్,
మిత్రులౌదు రనె ప్రపంచమందు ప
వితృవర్తనము గలవా రెల్లన్
అతివా! నీ ప్రాణనాథు డెవ డని
యంటి నిలువలేక,
ఆడుదానివలె హృదయము కానుక
యర్పించినతడె నా నాథు డనెన్
కాంచితి కాంచితి భగవంతుని నా
కన్నులార నేడు

నవ జీవనము

వాడిన పూవున కేటికి మరలను
పరిమళ మొసగెదు దేవా?

ఎండిపోయినట్టి బావి నూటల
నేటికి నూరించెదు దేవా?

బ్రద్దలైన సంద్రపుటల నేటికి
పైకి తిరిగి పంపెదు దేవా?

నేలను పడుచున్న గాలిపడగను
నేటి కెగురగొట్టెదు దేవా?

పారబోసుకొన్న ప్రణయ పాత్రము
పానీయముతో నింపెదు దేవా?

ఆశలు వీడిన వానికి మరలను
ఆశలేల గూర్చెదు దేవా?

ప్రాణమ్ములు చేదైన వానికిని
ప్రాణము తీయగ జేసెదు దేవా?

అంధకార గర్భ నరక వాసికి
నానంద తేజ మేటికి దేవా?

వాడిన పూవున కేటికి మరలను
పరిమళ మొసగెదు దేవా?

వీరుడు

వీరు డెవడురా
శూరు డెవడురా?

ఘోరమైన యుద్ధభూమి
మారుమోగు ఫిరంగీల
బారులకును వెఱవకుండ
బోరు సైనికుండేనా?

ఉసురుల విసికించి జగతి
మసలకుండ జేయు క్రూర
వ్యసనమ్ములతోడ బోరి
వశము గొనినవాడు కాడొ? ॥వీరు॥

శక్తి యెద్దిరా
వ్యక్తి యెద్దిరా?
కొండ లన్ని పిండిగొట్టి
మందు మహాగ్నుల జొరబడి
దండిశక్తి జూపి వెలుగు
గండరగం డగుటేనా?

అన్నమాట నెఱ్ఱింపగ
నెన్ని కట్టడిడుమలైన
వెన్ను జూపకుండ కోరి
కొన్నధీరు డగుట కాదా?. ॥శక్తి॥

రక్తి యెద్దిరా
ముక్తి యెద్దిరా?
పాడుడబ్బు సంచులతో
కూడబెట్టి యనుభవింప
జూడలేక పాణిమైన
వీడెడు దురవస్థ యేన?

మనసు గొన్నకన్నియకై
ధనము పాణిమైన నిచ్చి
పరిణయపుని ర్వాణమున్న
తనివి గొనుటగాక నెద్ది? ॥రక్తి॥

వీరు డెవరుడా
శూరు డెవడురా?

మ ర ణా వ స్థ

అలలు ఘోరముగ లేచెడుస్వామీ
కలగుచున్నదే మహాసముద్రము !

ఇటు గాంచ మహాప్రళయమ్మే
అటు గాంచ మహాప్రళయమ్మే
ఎటు గాంచుటయును ఈ నా కన్నుల
మటుమాయ గప్పనంతవరకెగా? ||అలలు||

జ్వాలలు పైపై లేచెడు దేవా
కాలానలమిదె నోరువిప్పెడిని!

ఈదిశ ఘోరదవానలమే
ఆదిశ ఘోరదవానలమే
ఏదిశ బోవుటమైన నాతనువు
బూదిగాక నున్నంతవరకేగా ||జ్వాల||

కూలెడు కూలెడు కొండలు స్వామీ
వ్రాలుచుండె నాతలపై మిన్నులు!

తల పైకెత్తిన నంతమ్మే
తల నిటువంచిన నంతమ్మే

తల నెత్తుటయును దించుటయును నే
నలిగి హాతము గానంతవరకెగా ॥కూల॥

అలలు ఘోరముగ లేచెడు స్వామీ
కలగుచున్నదే మహాసముద్రము !

అధోగతి

అమావాస్యరాత్రి నాకాశమ్మునుండి
చంద్రికళతళతళా జారెను భువికి.

మలమల మాడ్చెడు మధ్యాహ్నవేళ
కన్నెరోజా విచ్చి కంపలో బడియె.

కానికాలమ్మున కన్నె చపలతను
బాల కులుకుచు పాపపంకాన దిగియె.

అరసికులకు కవితాదాన మిచ్చి
కవికోకిలము మృత్యుగహనమ్ము జొచ్చె.

నిరాశ

కోరి కోరి విసమ్ము గొని ద్రావె దేల?
"అదియె నా పాలిటి కమృతమ్మయ్యె."
పోరి పోరి విధితోడ బోరాడె దేల?
"విధియె నన్ బోరికి పిలుచుచున్నాడు."
చెచ్చెర మృత్యువు జేరబో నేల?
"అదియె నా కష్టాల కగును నంతమ్ము."

స్వయంకృతము

ఆకాశముపై చూడ్కి నిగుడ్చుచు
    నదేపనిగ యోజింపకు మనసా
ఆకాశమ్మున నేమి గలదు నీ
    యనుభవమ్ము తప్పింపగ మనసా?
చల్లని వెన్నెల నుసురుసు రనుచును
    సంతాపముపడె దేటికె మనసా?
ఎల్లజగమ్ముల నీ వెన్నెలయే
    చల్లదె ప్రేమపరాగము మనసా?

సురనదిమెడ నూగు పద్మపతకము
మురికి చెఱువులో వేతువె మనసా ?

సరసముగ బాడుకోకిలకు కాకి
సావాస మెట్లు మేలౌను మనసా ?

కమ్మతావులిడు రోజాపండను
గన్నేరుపూవు గుత్తువె మనసా ?

అమృతమ్ములో విషము గలుపుకొని
అంత తప్పదాగనేలనే మనసా ?

మనస్సాక్షి

పడగ ముడుచుకొను పన్నగమ్మె కడు
భయము గొల్పునో దేవా !

కడలి శాంతముగ నున్నయప్పుడే
కడుభయ మిడునో దేవా !

నిద్దుర దోగెడు సింగపుగురకయె
నీరుజేయు దేహము దేవా !

సద్దేమియు లేని నిశీథమ్మే
    సంతాపము హెచ్చించును దేవా!

మృత్యువృతలపే సంతోషలతను
    మోడువడగ గొట్టును దేవా!

సత్యదీప్తమా నీ తేజమ్మున
    నన్నగిల్లె నాయాశలు దేవా!

ని వృ త యా థా ర్థ్య ము

జలబిందువులో భాస్కరుబింబము
    తలతల మెఱయుం గాదే దేవా?

నిప్పురవ్వయందున ప్రళయేశ్వరు
    నిటలాగ్ని యణగియుండదె దేవా?

ప్రకృతి ప్రేమమంతయు సంజప్రియుల
    వలపు కౌగిళుల లేదే దేవా?

నిశ్చలభక్తుల హృదయపీఠముల
    నీ వధివసించి వెల్గవె దేవా?

ఆ శా బం ధ ము లు

తిరిగితి నెన్నో దేశమ్ముల బడి
దొరకునో చక్కని నెల వంచున్

రాగము లెన్నో హాయిగ బాడితి
రక్తి దేన గల్గునో యంచున్

యెక్కితి నెన్నో పర్వతమ్ములన్
చుక్కల బట్టుదునో యంచున్

వేవిధమ్ములౌ ప్రేమల సోలితి
ప్రేమగుట్టు గాంతునో యంచున్

ఇచ్చితి నెందరికో హృదయపుధన
మీవిపండు పండునో యంచున్

ఎన్నోపూవుల పూజల సల్పితి
నీశ్వరుకృప గల్గునో యంచున్

అకాలకుసుమములు

ఇప్పుడె తలజూపెద వేటికి ని
న్నెవరు గాంతురో వెఱ్ఱిచందురుఁడా,
ఎల్లెడ సూర్యుడు వెల్గుచుండ నీ
చల్లదన మ్మెరికి కావలయుఁ?

కమ్మతావులను నేటికి నెల్లెడ
జిమ్ముచుంటివే సంపగిపూవా,
ఉమ్మరించు నీ వేళ నెవరు నీ
కమ్మతావు లానందించేరే?

కుంకుమ పసుపులు మోముపై పూసు
కొందువేల పార్వతివలె సాధ్వీ,
సంకరయువతులు నీ దేదీప్యపు
కుంకుమ తేజము మెచ్చెదరే?

కూ కూ యని తేనెలొల్కఁ బాడుచు
గుండెలు కరిగించెదేల పికమా,
కాకు లెల్లెడల కావు కావు మన
నీ కలకంఠము వినబడునే?

గొంతెమ కోరికలు

కడవలతో ముంచి పారబోయం
  గలవె కడలినీళ్లన్నియు వాలీ?
చేతుల దేకుచు హిమాలయాగ్రము
  జేరంగలవే కుంటిముదుసలీ?
పైపై వలపులనే, ప్రియా, ప్రణయ
  పారావారము దాటంగలవే?
కర్మలచేతనె యీశ్వరురూపము
  గాంచంగలవే ఛాందసోత్తమా?

కనుమూత

కోడెత్రాచు కనుల కూసమ్ము మూసె
మృగరాజుకన్నుల మూయించె నెండ
ముద్దియ నెమ్మోము మూసె ముసుంగు
కవిచంద్రు మోహాంధకారమ్ము మూసె.

నా జీ వ న ద ము

అకటా నాజీవనదం బిదియే
మడవుల గుట్టలబడి పారుఁ ?
ఒకచో నేనియు చల్లనినీడల
సుకమగు కౌగిలి యబ్బదయ్యెగా !
ఆడుట గుట్టలతోనే, పాటలు
బాడుట గుట్టలకొరకే, అకటా !
వీడెను జనసత్వములన్నియు నీ
పాడుకొండ రాళ్ళపైన దొర్లఁ !
ఇంతేనా ? ఇంతేనా ? సౌఖ్యం
బీజన్మకు నిక నింతేనా ?
సుంతయైన దయ లేదా దేవా ?
ఎంతకాల మిటు లోపిక బట్టెద ?
అకటా నాజీవనదం బిదియే
మడవుల గుట్టలబడి పాఱున్ ?

లజ్జ

మాటలైన తిన్నగరావే, నను
పాటపాడు మందు వేమి దేవా?

మేటిగాయకుడవౌ నీకడనే
• పాటపాడు టేమిసొంపు దేవా?

పదములకూర్పె యెఱుగని నే నెటు
పాటల నల్లంగలనో దేవా?

హృదయ సుమము విచ్చుకయే యెటు జి
మ్మెదు భావపరిమళము నో దేవా?

తల్లిబోవ చిన్నతనముననె వే
తల్లుల ప్రేమను బ్రోచిన దేవా?

పిల్లని చింతాగానము విన నీ
యుల్లము నిజముగ గోరెనె దేవా?

మాటలైన తిన్నగ రావే నను
పాట బాడుమందు వేమి దేవా?

తెలిసీ తెలియని పలుకులు

పదిమందిలోన పాటబాడుమని
బలవంతము జేయకు నాథా!

పదిమందిలోన పాటలు బాడగ
భయము సిగ్గు వేయును దేవా!

పలువుర రంజింపగ నిచ్చకాల
పాటలు రావే నోటికి దేవా

తెలిసీ తెలియని పలుకుల గూర్చిన
వలపు పాటలే వచ్చును దేవా! ॥ప

చనువు నీకడం జాల గల్గుటను
వినుపింతు ప్రేమ మెల్లను దేవా!

కనికరించి యొక్కడవె నా ప్రణయ
గానము వినరాలేవా?

పదిమందిలోన పాటబాడుమని
బలవంతము జేయకు నాథా!

ఇంకెన్నాళ్లు?

(పాట: యమునా కళ్యాణి)

ఈ విధి నింకెన్నినా
ళ్ళిలను నేను కష్టపడుట? (పల్లవి)
కామ్యపదవు లందకయే
వ్యామోహమ్మున దగులుక నీవిధి॥
దారేషణచే పరగతి
దలప కంధకారమ్మున నీవిధి॥
చేజే నీకై కూర్చిన
రోజాపూదండ వాడి
మోజు సన్నగిల్లిపోయి
రోజులు చింతతో గడుపు చీవిధి॥

మానవవాంఛా నిష్ఫలత్వము

ఆకసమ్మున చుక్క లల్లుకొనుచుండా
పక్షులు వినువీధ బర్వుచునుండా

సాయంతనపుగాలి చల్లగా వీచె
బయటను ప్రకృతి సంపదగాంచబోదు
నాటుటమాత్రమే నావంతు సుమ్మ
ఫలము గాంచుట నీదు పనియె వృక్షమ్మ!
మన్మథక్రీడయే మనుజకృత్యమ్మ
పుత్రోద్భవం బౌట పూర్వపుణ్యంబు
కాలమ్మురానిదే కలుగదు సుఖము
కర్మమ్ము తొలగకే కష్టమ్ము పోదు
ఆరటపడినంత యబ్బునే జయము?
రమ్మన్న వచ్చునే రాత్రి సూర్యుండు?

లైలా మజ్నూన్

"లైలనోయీ ప్రియా, కన్నులార గనవె!"
యనుచు పిలచిన గొంతుక నానవాలు
బట్టినట్లుగ కనులెట్టి పైకి నెత్తి
చటుకునను మూసి, మజ్నూను సంచలింప
కుండ జపమాలికం ద్రిప్పుచుండ జూచి,

శైలయనురాగపవనసంచాల యేచు
గద్గదక్లాంతి నిట్లను కరుణదోప,
"గట్టులను పుట్టలను దాటి కాననముల
గడచి యేళ్లెన్నియో యీాది, కట్టకడకు
సన్నిధిం జేర ఫల మిదా కన్నులకును?

మరచితో గాఢవైరాగ్యపరవశతను
శైల మున్నుండె నీప్రియురా లటంచు?
లేక ద్రోహాత్మనో నాదు రాకచేత
భగ్నప్రణయంపుగాఢ జ్ఞాపకము వచ్చి
పాపినో నన్ను గాంచగా నోపలేవొ?

విధివశత చాపలమ్మునన్, వేరొకనిని
పెండ్లియాడితినేగాని హృదయ మెల్ల
నిండియుంటివి, నీవె నా నిశ్చలంపు
ప్రేమ, సర్వేశ్వరుండును నే మెఱుంగు?

నాథ! మన్నింపవే దయన్నాదు పాప
చయము, నెల్లప్పుడింక నీ చరణదాసి
నౌచు జీవమ్ము గడపెద నాథ, కనవె!

ప్రాణముల మరపించెడు ప్రాణ మిచ్చి
దివ్య దివ్యామృతముకన్న దివ్యమైన

నీదు గానామృతము గ్రోలి, నిన్ను గూడి
నిభృతనికుంజ గృహముల నెల్లకాల
మీ నవోద్యానమున విహరింపనీవె ?"

అనగ, మజ్నూను సూర్యునియట్లు వెలుగు
వదనమున గ్రమ్ము జడల నావలకు ద్రోసి,
కన్నులను విప్పి, లైలను గాంచి, నవ్వి
"లైలవా? కల్ల; నీ వెట్లు లైల వౌదు?

విశ్వమెల్లను దానయై వెలుగు నామె
స్వచ్ఛకాంతిచ్ఛా సంభిన్నశకలి వేమొ?
అంతియేగాని లైల వీ వన్న నమ్మ
నిదిగో నా లైల నీకు జూపింతు గాంచు"
మంచు లైలాయనుచు గౌగలించి లతల
పూవులను లైలా యంచు ముద్దుగొనుచు
పక్షులను లైలా యంచు పలుకరించి
పలుదిశల లైలా యంచు పరుగు లిడుచు
బోయె మజ్నూను ఆనందపురము జేర.

ఆ శా కి ర ణ ము

శుభ్రజ్యోత్స్నకు వన్నె గూర్చు నీ
సోయగంబు గనువారే లేరే?
విభ్రాంతి గొల్పునీ దివ్యప్రభ
వీక్షించువారు లేరే కాంతా?
రాల్గరగించెడు నీప్రేమరాగ
మాలించువారె లేరే యింతీ?
కాలము నిగవధి పృథ్వి విపులమౌ
జాలింబడియెద వేలే బేలా?

గ గ న కు సు మ ము లు

ఆకాశసుమముల నందమౌనంచు
పొలతి యాశాలతఁ బోషింతు వేల?
శ్రీకృష్ణపదదివ్యసీమ శోభిల్లు
పూజాసుమంబుల బూయింపరాదె?
పలురంగులను కన్ను లలరించునంచు
నాశాదళమ్ముల గోసెదే లింతి?

శీత విఘలవాత శాతాసిహతిని
పలురంగులాకులు నిలువ వో బేల ?

బంగారుచెం డ్లటు రంగారునంచు
కాంతొౌఫలమ్ములు కాసింతె యింతి ?
క్రూరమృత్యువిషోరగోగ్రకీలలను
అమృతఫలమును విషమ్మయి పోవునేమొ !

ఆదర్శము

ఆకసమున చిఱుమబ్బుల చాటున
నడగి దాగుమూాత లాడె దేలే ?

నీ కళ్యాణాకృతి శోభ తెలియ
నిలచి తాండవము నేయవె మూ ర్తీ

చినుకుచినుకులుగ తేనెతుంపురుల
జిలుకుచు చవు లూరించెద వేలే ?

ఘనధారాపాతముగ నమృత మా
కాశవాహి నీ వర్షింపగదే !

కూనురాగములుల దీయు న న్నిటు
కొనిపోయెద వే వింతసీమలకు ?

మానిని, యిచ్చట నొక్కింత నిలిచి
మదిలోనిమాట జెప్పిపోగదే ?

జీ వ నా వ

ఎన్నిసంవత్సరముల నెన్నినదంబుల
నీ జీవనావ గడపితి నోరా

కన్నులకు నెత్తురెగదట్టెడు నది
జ్ఞాపకమ్మునకు వచ్చెడు నేనిక !

ఘోరమహా తుపానుమధ్యమున బడి
కొట్టుకొనుచు జీవితాశ వీడుచు

కారుణ్యరాశియౌ పరమేశ్వరు
కరుణ నెట్లో బ్రతికి బైటబడితిక.

సుడిగుండంబుల జిక్కక బిఱబిఱ
సురసుర దిరుగుచు మునుగుచు దేలుచు

నడియాసగ నెంచి బ్రతుకుటెల్లను
గడచి యెట్టులో తప్పి బ్రదికితిఁ.

నిర్జనంబులౌ ద్వీపాంతరముల
నెల్లెట్లో చేరి యచ్చటను తి

ర్యగ్జంతువులను బోలి జ్ఞాన మను
నది యేమాత్రము లేక తిరిగితిఁ.

మలమాంసమే మృష్టాన్నమ్మటు
మెక్కుచు ఘోరజలంబుల ద్రావుచు

కాలవశుడనై క్రూరభోగినుల
కౌగిళుల జొక్కి విషరుచి గంటిఁ.

పడిపడి యిడుముల బడరానిపాట్లు
బడి కలగి తలగి యలజడి బెగ్గలి

కడ కాపరమేశ్వరు నవ్యాజపు
కరుణచేతనే బ్రతికివచ్చితిఁ

సాయంకాల మ్మరుణవదనుడై
సముద్రగర్భము జొచ్చెడు సూర్యుని

వేయాఱువిధముల దీనుడనై
వేడికొంటిని నన్నిలు జేర్పుమంచు.

కడకు కంటి నా తపఃఫలమ్మగ
కరుణాహాసోద్యంచితమూర్తిని

కడచి బడసి చింతనామృతమ్మను
కన్నీళ్ళ తీపి నాత్మను దనిపితి

నెన్నిసంవత్సరముల నెన్నినదంబుల
నీ జీవనావ గడపితి నౌరా!

కన్నులకు నెత్తు రెగదట్టెడు నది
జ్ఞాపకమ్మునకు వచ్చెడి నేనిక!

వరుసవావి (కల)

సకియ్యనేను గూడి సరస
సల్లాపము లాడుకొంచు
వాకిట నిలుచునియుండగ
వచ్చె నొక్క బేరగాడు.

సంతసముకు లమ్మువాని
చెంతజేరి సంతసమున

వింతలెల్ల గాంచుచుండు
నంతలోన నప్పుడటకు ॥సకి॥

చిన్ననాటి చెలిమితోడి
చెలులు వచ్చి మమ్ము గాంచి
వింతసంతసమ్ము జెలగ
"నింతి, యెవ్వ రీత?" డనిరి.

ముద్దుమోము నెల్లెడ మూసి
మురిసినగవులు మొలక లెత్త
"నరరూపము దాల్చి దిగిన
నారాయణమూర్తి" యనియె ॥సకియ

"నరరూపము దాల్చి దిగిన
నారాయణమూర్తిగాని
అక్కరో, మీ యిద్దరికిని
యెక్కడిదే చుట్టరికము?"

వదనము వికసించి వెలుగ
బదులుమాట జెప్పకుండ
హృదయమునకు గట్టిగ న
న్నదుముకొనుచు నవ్వెచెలియ ॥సకియ

ప్రేమ ప్రయాణము

దీపముచుట్టును మిడుతవోలె నే
తిరుగుచుంటి నో దేవా.

ఏ రగిదిని నా పాపము బాపెదొ
నీయదె భారము దేవా!

తాళ్ళచు బాముతో సయ్యాటలనే
సల్పుచుంటి నో దేవా

కాచుటకును నీవుదక్క నెవ్వరు
కల రిక దిక్కో దేవా!

నీటిబుగ్గపై మహాసముద్రము
నీదుచుంటి నో దేవా

నీట ముంచినను తేలవేసినను
నీదే భారము దేవా!

చెలియతోడ నిశి ప్రేమప్రయాణము
జేయనుంటి నో దేవా

వలపుదీపికలతో మా బాటల
వెలుగజేయు మో దేవా!

దేవదత్తము

చిలుకలు కొఱికిన పండొక్కటి నా
చేతుల బడెనో దేవా,

తెలియకు నెట్లు తీయనిదో విషమో
తినకుండగనో దేవా!

త్రోవ బోవుచుండ దండవీడిన
పూవొకటి దొరికెనో దేవా

తావి కమ్మనిదో తలనొప్పిడునో
యేవిధి తెలియును దేవా?

రెక్కలు తెగినట్టి పిట్ట యొక్కటి
అక్కున [1]గొంటిని దేవా

ఎక్కరణిని [2]పెంచి బాగుజేసెదో
[3]నీకే వదలితి దేవా!

---

1 బడెనో 2 పెరిగి పెద్దదానో 3 ఎవ్వరికెఱుకో దేవా!

కవరు

కవరు వచ్చిందంటె
గంపంత ఆశతో
కాలు విరిగేటట్లు
గప్పుమని గెంతాను.

కాని ఆకవరులో
కంసాలి వ్రాసినా
కంగాళివుత్తరం
కళ్ళ జూచేసరికి
పొంగిపోయినమనసు
కుంగిపోగా అట్టె
కుర్చీలో సిగ్గేసి
కూలబడి నవ్వాను.

అవస్థాభేదము

లేమావిగుళ్ల
మెక్కెడు పికమా
లేకితిండి నీ
కేలనే?

పూవుల జాడల
బోయెడు హరిణీ
ముండ్లడొంక బో
నేటికే?

సురనదిజలముల
తూగెడుహంసీ
మురికి చెఱువు జొరె
దేలనే?

ఇంగిత మెరిగిన
మనమా నీ కీ
యెంగిలి యోజన
యెట్టిదే?

శివరాత్రి

పరమశివా యని నోట నిండుగా
పల్కవేమిరా యీ వేళయినా ?
కరుణామయు డతడే కష్టమ్ముల
గట్టెక్కించును రా, ఓ పాపీ !
పావనగంగాస్నానము జేసుక
పారదోలరా పాపము లన్నియు
నీ విధినైనను పెరిగియున్న నీ
యిహాజన్మపాప మేగెడునేమో !
కొండకోనలో నల్లదె శివపూ
జుండు పార్వతిని మది నిలుపుమురా
దండికాంతు లిడు నామెదీపికలు
తలగదోలురా నీ పాపతమము !
కరముల తాళాల్ కాళ్ళను గజ్జెలు
కలిగినాట్యము సల్పుమురా
పరవశముగ శివతాండవ మాడుచు
దురితదూరమా నిద్దుర గనరా !
పరమశివా యని నోటనిండుగా
పల్కవేమిరా యీ వేళయినా ?

* కుతుబ్ మీనార్

ఇది మొగల్ దివాణమా?
పరిశయశివమహాశ్మశానమా?
ఇది విజయ స్తంభమా?
చలవిద్యుచ్ఛంద్రచూడదంభమా?
ఇవి జీర్ణసమాధులా?
ప్రమథగణ నివాసవీథులా!
ఇది యవన వికాసమా?
నటేశ తాండవవిలాసమా!

---

* ఈ గీతాభావము సముద్రగంభీరము. 11 వ నవంబరు తేదీని ప్రపంచములో అన్ని దేశాలలోనూ యుద్ధములో చచ్చినవారినీ జయించినవారినీ కూడా స్మరించటానికి సభలు చేస్తారు. ఈ రోజున (11-11-32) ఢిల్లీరాజధానిలో ఆంగ్లేయులు విజయకోలాహలం చేస్తున్నారు, ఆబాలగోపాలం రోజంతా. నాగుండె పీక్కుపోయింది. వేదన తగటానికై కుతుబ్ మీనారుకు పోతిని. అచ్చటి చిత్రము చూచి వ్రాసిం దీపాట. ఢిల్లీ సామ్రాజ్య మెవరిది? ఇప్పుడు విజయకోలాహలం చేస్తున్న ఆంగ్లేయులదా? కుతుబుమీనార్ విజయ స్తంభము గట్టించిన ముసల్మానులదా? పాండవులకు అశోక పృథ్వీరాజాదులకు వారసులైన ఆర్యులదా? ఒకప్రక్క కుతుబుమీనారు, ప్రక్కన అశోక స్తంభము, ఒకప్రక్క ముసల్మాను మసీదు, ఖిల్లా, ఇంకొకప్రక్క ఆర్యదేవాలయము దుర్గమూ! పాడై రూపుమాసి పోతూవున్న ఈ వుభయ దృశ్యాలపైనా పరదేశవాసులైన ఆంగ్లేయుల పరిపాలనా!! భావకవి సమ్రాట్టునైన నాదికాదా యీఢిల్లీ!

* ……………?

నిష్ఠలేని జన్మ కొనసగె నిష్ఠసిద్ధి కనకదుర్గ
పాపినైన నాకు పరమపదము జూపె శ్రీరాముడు.
లోకము నను మోసగించె నాకము నన్నీసడించె
ఏకర్మము జేసినాను ఇంతి బాధ యేల కలిగె!
ఆంధ్రమాత నన్ను కాస్త ఆదరించి యున్న యెడల
ఇంతదూర దేశానికి యేల వలస రావలయును?
ఢిల్లీనగరమ్ము కన్నతల్లిలాగ కౌగిలించి
ఉల్లములో చింత దీర్చి ఊపిరి పోసింది నోట
కానివేళ చేరదీసి కడుపునిండ తిండిబెట్టి
కనికరించె నీఢిల్లీకన్న ఆప్తులెవరు నాకు?

* 19-11-82.

నా స్థితి

వెన్నెలరాత్రుళ్ళు వేగించలేక
చుక్కల సొబగుల్లు చూడగాలేక,
తలవాల్చి నాస్థితి దలచి కుంగేను,
కుళ్లి కుళ్లి లోన కుమిలి పోయేను !

రాజులలో కవిరాజునా నేను
పాడుగుహలో నేడు పారాడనాయె,
కోకిలలందును పుంస్కోకిలము నేను
గొంతునొక్కుకు మూల కూరుచోనాయె !

అమృతహస్తా, చిల్కు మమృతబిందొకటి
గొంతెండిపోయిన కోయిలనోట !
కొయ్యబారిన మేన కోరిక లీన
రెక్క పెట్టవె కాస్త చక్కిలిగింత !

తా జ్ మ హ ల్

మామిడిచెట్టును అల్లుకొన్నదీ
    మాధవీ లతొకటీ
యేమా రెండిటి ప్రేమసంపదా
    యింతింతన లేమూ!

చూడ లేక పాపిష్టి తుపానూ
    ఊడబీకె లతనూ,
మోడయిపోయీ మామిడిచెట్టూ
    మొగము వేల వేసీ,

ముచ్చటైన ఆకులు కాయలనే
    వెచ్చని కన్నీళ్లోడ్చీ,
పచ్చనాకులా బొమ్మరింటిలో
    పండొక్కటి రాల్చీ,

మామిడిచెట్టూ మాధవిలతతో
    మాయలో గలసింది
కామితమిచ్చే మామిడిపండూ
    కవులకు మిగిలింది!

ప్ర ణ యాం జ లి

ఇంతయప్పుడె యితరమ్ము నెఱుగనట్టి
విమలమతి నిన్ను ప్రేమించి విఫలమొంది
మరణమునకయి చూచుచు మ్రగ్గుచున్న
స్నేహితుని ప్రణయాంజలిం జేకొను మిదె!

మెఱుపుదీగె మొగిలుతోడ మేలమాడు
నట్లు చిరునవ్వుల న్నన్ను నలరజేసి
ప్రాణములకన్న నీవె నా ప్రాణ మనుచు
మురియుచుండగ నన్నింత మోసగింతె?

ఆసకముదాక బొంగెడు నాస లెన్నొ
వనిత! నీచెంత సఫలమ్ము బడయ నెంచి
మురియుచుండగ న న్నింత మోసగించ
న్యాయమౌనటె చెలియ అన్యాయముగదె!

పోనిలే, అంతదయ నీకు బుట్టకున్న
కర్మమని యెంచి గడపెద కాల మెట్లొ,
ఎంచియో యెంచకో ప్రేమ నించినాను,
బ్రతికినను చచ్చినను నాదు ప్రాణ మీవె!

జీ వ మిం క దా ల్ప నే ల?

చెవి కింపుగ బాడుచునో
సెలయేటా యేమందువె?
"చెలియ నిన్ను మోసగించ
జీవ మేల దాల్తు"వనెదె?

చెలియ మోసగించె, నిజమె
జీవ మింక దాల్ప నేల?
కోర్కెలన్ని వమ్ములయ్యె
కొనుము ప్రాణముల వేగమె!

వెనుకనుంచి కూకూ యని
పికమ, నన్ను బిలుతు వేల?
"చెలియ నిన్ను వలచె రమ్ము
వలదు విడువ ప్రాణ"మనెదె?

పికమ నీదు మాటల విని
వెఱ్ఱి నౌదు ననుకొంటివె?
ఉవిద నన్ను వలచుభాగ్య
మున్న నింత యేల మునుగు?

పికమ! నా దురంతము చెలి
వీను లలర జెప్పగదవె,
కరుణమిగిలి యున్న నన్ను
మరువకు మని వేడగదవె!

కా మి ని

(కల)

మల్లికలారా, యేటికి మీ కీ
యుల్లాసము నా కెఱుగం జెప్పుడీ,
ఉల్లమ యేటికి నిట్టులు దడ దడ
నూరక కొట్టుకొనంగన్.

అది యేమో నా కనులకు గన్పడు
నతివ యొకో లేకచ్చరయో?
పస దిలకించగ నీ చెలి యప్సర
భామలనుం దలదన్నన్.

వనితసొగసు నా హృదయరాజ్యమును
వశము గొనియె బలవంతముగా, నీ

సతిప్రేమ గాంచుకంటెను మేలౌ
సౌఖ్యము కలదే జగతిన్ ?

ఇంతీ ! నీ వేలోకముదానవో
యెరుగ నోకించుక యైననుగానీ,
నిన్ను గన్న నిముసమందె నా మది
నీయందే తగిలెన్.

పున్నమచందురు సాక్షిగ నిపుడో
పొలతీ నను చేపట్టంగదవే,
నిన్నే వలచితి నిజము నమ్మవో
కన్నెరో నామాటల్.

మిన్నున చుక్కలు మినుకుమినుకు మని
మిపులన్ కులుకుచు చోద్యము జూచెడు
కనుమా, పూదావుల గొని చల్లని
గాలి వీచు మది యలరన్.

చందమామ యీ పిల్లమబ్బు జొఱు
చందము నూఱక చూచెద వేలే ?
అందకత్తెరో అటు జూడకుమీ
ఆలకించు నా పలుకుల్.

తెలియని బాసల నడ్డు జెప్పెదవు
నిలువంగలదే ప్రాణము చెలియా ?

మాటలతో జాగేల చేసెదే
మంచిది ముద్దొక టీవే.

ఆహాహా! యీ ముద్దు తీపి కల
యమృతమైనను సరియౌనే,
సకియా, యిన్నాళ్లకు నాజన్మము
సార్థక మయ్యెంగాదె!

అది యేమే, ఒక ముద్దుతోడనే
అంతమొందెనే మననెయ్యము చెలి?
దయమాలి యెచటికొ౦టిగ నను విడి
దాటి పోయినావే?

చందమామ యీ నల్లమబ్బుజాలు
సందున నెచటికి మాయమైతివే?
సుందరి, నిమునము మెఱపు మెఱసి కను
లందు దుమ్మునిడి పోతే!

అని యేమే నాజనకురూపు గాని
యడలించె దొడలు నీరై పోవగ
ముదిత విం౦త దుష్టచరిత వెవతెవె?
మోహినివా? అల కామినివా?

నాట్య సుందరి

ఆడవె, ఆడవె
అన్నులమిన్నా
ఆడవె లేసడు
మల్లలనాడఁ
ఆడెడు నీనడుమంచము గాంచిన
నల్లాడవె ప్రేమను లోకంబుల్ ? ||ఆడవె||

పాడవె, పాడవె
భామామణిరో,
పాటలాధరము
బాగులు గుల్కఁగ
వలపు జిల్కు నీ పాటల విన్నన్
పరవశ గాదే ప్రకృతి యెల్లఁ ? ||పాడవె||

చూడవె, చూడవె,
సుందరవదనా !
సోగకన్నులఁ
సోలగ ప్రేమను
సొంపు గుల్కు నిఁ జూచినంతనే
చుక్కలు సైతము సోలవె ప్రేమఁ ? ||చూడవె||

ప్రేమ తత్త్వము

ఎద మెత్త నౌటకై
సొదగుందరా అంత
మది గల యహమ్మంత
వదలిపోవునురా ॥ఎద॥

వల పెఱుంగక బ్రతికి
కులికి మురిసేకన్న
వలచి విఫలమ్మైంది
విలపింప మేలురా ॥ఎద॥

చెలివలపు లేని నీ
కలిమి కాల్పనె వినుము
వలపు దీగెనె జీవ
ఫలముకాయునురా ॥ఎద॥

ప్రేమకన్నను యెక్కు
వేముందిరా యెల్ల
కామ్య పదవులకన్న
ప్రేమె యెక్కువరా ॥ఎద॥

ప్రేమించు సుఖముకై
ప్రేమించు ముక్తికై
ప్రేమించు ప్రేమకై
యేమింక వలయురా ||ఎద||

కోకిల

ఏ మావిపై నుండి
ఈవు కూ కూ యంచు
నామావి పైనుండి
ఆపె కూ కూ యంచు
నేమి బాసల జేతురే,
కోకిలా,
యేమి బాసల జేతురే!

ప్రకృతిజన్యంబులై
పరమరమ్యంబులౌ
భావముల నొందొరుల

ప్రణయ మొలెక్కడు నట్లు
    పల్కరించుచు నుంటిరే,
        కోకిలా,
    పల్కరించుచు నుంటిరే?

మనుజుల కగమ్యమై
మహితశక్తిం గల్గి
పరమామృతము లొల్క
ప్రణయవాక్కుల మీరు
    బాస లాడుచు నుంటిరే,
        కోకిలా,
    బాసలాడుచు నుంటిరే ?

పరులు విన్నను మీదు
పరువు పోవు నటంచు
పాడు లోకము జూచి
భయమె లేకను వలపు
    పలుకు లాడగ జెల్లునే,
        కోకిలా,
    పలుకు లాడగ జెల్లునే?

పరమ ప్రేమస్వరూ
పంబులై లోకాల

పావనంబుల జేయు
ప్రియకవులా మీకు
పరు లనేవా రుందురే,
కోకిలా,
పరు లనేవా రుందురే?

చెలియయును నీవలెనె
చివురుటాకుల మెక్కి
చెవులపండువు గాగ
చిలుకంగ గానమ్ము
చింత నీ కేమున్నదే,
కోకిలా,
చింత నీ కేమున్నదే?

చెంత గూర్చుని మోము
చెలువు గుల్కగ వలపు
దెలుపుచుం బలుకంగ
చెలి చెంత లేని నా
చింత లెన్నడు తీరునే,
కోకిలా,
చింత లెన్నడు తీరునే?

పాడవే, కోకిలా,
పాడవే, యింపుగా
ప్రాణముల్ హాయిచే
పరవశ మ్మొందగా
పాట పాడవె తీయగా
కోకిలా,
పాట పాడవె తీయగా

చందమామ

తెల్లమబ్బుగుఱ్ఱము నెక్కి తేజరిల్లి
స్వారిజేయుచు బోవు నో చందమామ!
యేల నీ కంతగర్వము? ఎల్లకాల
మొక్కతీరుగ సంపద లుండునోయి?

పండువెన్నెల జగ మెల్ల బర్వజేసి
అందరిమనంబులక్ గొని హాయి ముంచి,
ఎల్లలోకాలకును రాజు నేనె యంచు
కుల్కుచుందువుగా వెఱ్ఱిగొల్లవోలె.

కష్టసుఖ మెఱుగని నసికందుబిడ్డ
చందమున గంతు లేసెదు చందమామ!
కాలపరిపాకమున నీకు గల్గబోవు
గతి దలంపుమ నిశ్చలమతిని నుంత!

అంధకార మలీమసం బౌచు జగతి
ప్రళయకాలమహాబ్ధి నిర్మగ్నయట్లు
చూడ దుర్భేద్య మానప్పు డేడ బోవు
నీదు రాచఠీకంబు వెన్నెలయు చంద్ర!

కష్టభాగ్యుడనా నన్ను గాంచి మంద
హాసమున పరిహాసించెద వౌర, చెలియ
చెంత లేదనియేన? నీ వింత యొడలు
మరిచి న న్నిట్లు మతిమాలి పరిహాసింతు?

పలవ! పోపొమ్ము నీతోడ వాదు లేల?
చలువతిన్నియపై ముద్దుచెలియ మోము
మోహపారవశ్యంబున ముద్దు గొంచు
బుద్ధి జెప్పింతు పొమ్ము నీ పొగ రడంగ.

కోయిల

కూ యనుచు దీనముగ గూయు కోకిలమ్మ!
చింత నీ కేలనే? యెంతొ సంతసమున
సరసపల్లవభాగ్యవసంతమందు
గున్నమావులపై నెక్కి కోర్కి దీర
లేజివుళ్లను మెక్కుచు, లేతమనసు
గల పులుగ వౌట రాగంబు నిలుపలేక
హాయిచే సోల లోకంబు కూ యటంచు
కూయుదువు గాదె నెమ్మది కోర్కు లూర!

పరమసంతోషయుత గానపారవశ్య
కలన నొడ లెఱుంగకను జగంబు మరచి
విస్ఫుటంబుగ బాడు నీ విమలగీతి
నే డిటుల నింత దీనమా నేమి చెపుమ?

వెఱ్ఱిలోకంపు గోలను వెక్కిరింప
మావి కడగొమ్మ గూర్చుని మధురఫణితి
మనసు కరుగంగ 'నేల నో మనుజులార
పోరు?' లని ప్రేమతత్వంబు బోధసేతె?

వెన్నెలల చంద్రు డెల్లెడ విరియజల్లి
వలపుకలిమిని మోమెల్ల చెలువుగుల్క

మోహమున మొగిలుకన్నియ మోము ముద్దు
గొనెడుచందము గాంచుమా కోకిలమ్మ!

అందరును సంతసమ్మున నలరువేళ
తాళవృక్షంపుటాకుల దాగి యేల
కో యనుచు విలపించెదు కోకిలంబ!
చెలియ నెడబాసినావె వెన్నెలలవేళ?

ఇల గల వియోగులందున నేనె కష్ట
భాగ్యుడ నటంచు లోలోన వగచుచుండ,
జత కుదిరినావె నావలె వెతల గుంద
దుర్దశల వింత స్నేహితుల్ దొరుకుదురుగ!

చెలియ నెడబాసి నెమ్మది చింత గుందు
నేను పాల్గొనగల జుమీ నీదు వెతల
కష్టముల చవిజూచినగాని పరుల
వెతల గాంచి కన్నీళ్ళను విడువగలమె?

మధురభణితి కూ కూ యని మనసు కరుగ
సొదల జెప్పుచు చింతల సోలజేయు
గలవు నీ దీనమృదుగానకలన నదియె
నేరకుండిన వగతుమే నీదుగతికి?

అకట! నీ గానమహిమ నాకబ్బెనేని
మాటలం జెప్పగారాక మదిని పొంగి
పొరలెడు వియోగదుఃఖంపుతరగ లేచి
జగతి చింతల ముంపగా జాలదొక్కొ?

బిచ్చగాడు

త్రోవ గాన్పింపకున్నదో దేవ! కనులు
మసక గ్రమ్మెడు, నెమ్మది మాంద్యతమము
గప్పుచున్నది, యింకెంత కాల మిట్టు
లంధకారము లోకమ్ము నావరించు?

దించినట్టి మోమెత్తక, దేహి యంచు
చేతులం జోలె గట్టుక, జీర్ణవస్త్ర
ములను దాలిచి ప్రణయభాగ్యులను బిచ్చ
మడుగ నొక్కరైన నొకపట్టె డిడరు దేవ!

జగతి ధర్మము శూన్యమై చచ్చెనొక్కొ!
లేక నాకర్మఫల మొక్కొ, ఈ కరణిని
ఆకలి దహింప కరుణ నమ్మా యటన్న
పలుకువారలు లేక చావంగనుంట?

అన్నియాసలు వ్యర్థమ్ములయ్యె తండ్రి!
నీవుదక్క నా కింక దిక్కెవరు లేరు,
నీదయారమ్యరూపము నింక మరుగు
పరుపబోకుము భక్తుని కరుణ గనుము.

పాటకుడు

వీణె చేజారి పడిపోవు, వేళ్లు శృతుల
నింపుగా మీటి రాగ మొప్పింపకుండె,
గొంతు బొంగురు వోయెడు, నెంత చించు
కొంచు బాడిన నీవు గాన్పించవేమి?

హాయిలో మున్గి మాయమై పోయినావొ?
పరవశత జెంది భక్తుని మరచినావొ?

దేవ, నా కింక నెపుడు నీదివ్యదర్శ
నమ్ము నిచ్చెదు? నాపాట కంత మెపుడు?

వి ర హి ణి

దీపకళికలు విన్ననై తెల్లవారె
పాన్పుపై నిడ్డపూవులు వాడిపోయె
పిట్ట లన్నియు తమ గూళ్లు వీడి పరచు
స్వామి, నీదాసికడ కింక వచ్చుటేమి?
కనులు మూతలువడి నిద్ర గమ్ముచుండె
బడలికంజేసి అవశత నొడలు తూలు
పరవశగ జూచి నాసిగ్గు తెరను జీల్చి
చోరువలె పట్టుపడకుండ పారిపోవు
నప్పుడైనను దయయుంచి యంతరంగ
మందు నాప్రేమ మన్నించి, మరచిపోక
లేపి, నీముద్దుమోమును జూపి వేగ
నామనోలోలతను బాపు నాథ! దేవ!

ప్రోషిత

ఎవరు సంతోషింప నీ యలంకారంబు?
ఎవరు గని మెచ్చుకొన నీ సొమ్ము లెల్ల?
పరివిమలాత్మక! దేవ! ప్రాణేశ! నీవుగా ॥కెవరు॥

నిదురఁ బట్టక శేల నీమనోహరరూప
మెద నిల్పి నా జీవితేశ్వరుడ వీవె యని
పదిలముగ నిన్ను నే బట్టుకొని కౌగిలిడి
మది పొంగి కను విప్ప మాయమైపోతి విం ॥కెవరు॥

బాలసూర్యుని కాంతి గేలి సేయగజాలు
ఫాలమున తేజస్సు పరిభవిల్లుచుండగా
లీల లొప్పెడుమూర్తి దాల్చి నా దగుమనో
లోలత్వముఁ బాప జాలిగొని రావైతి

వెవరు సంతోషింప నీయలంకారంబు?
ఎవరు గని మెచ్చుకొన నీసొమ్ము లెల్ల?
పరివిమలాత్మక! దేవ! ప్రాణేశ! నీవుగా
కెవరు సంతోషింప నీయలంకారంబు?

ప్రణయ గీతము

జల జల మని పాఱు సెలయేటిచెంత
నిభృతనికుంజంపు నిశ్శబ్దమందు
పాలఱా పానుపుపై బవ్వళించి,
పూవులదావికి పొంగుచు మదిని,
పిట్టల పాటల వీనుల వించు,
పండువెన్నెల మేను పరవశ మొంది,
పతి కౌగిలింపగ భయపడి తగ్గి
పోక్కి పోలెడు నిండుచూలాలివోలె
చక్కనిచందురుసరసకు బోక
నొంటరిగా బోవు నొక మొగిలుకన్నె
మో మద్దమందు నాముద్దులచెలియ
వన్నెల చిన్నెల వదనమ్ము గాంచి
వలపు ముచ్చట లేవో తలపున రాగ
హృదయమ్ము నం దెల్ల వింతరాగమ్ము
పరమాత్మశక్తి నా ప్రబలి లోగొనగ,
చెంత నిలచుచు మిన్ను జీల్చుకుపోవు
నడవి మల్లియచెట్టుకడ కేగి, మేలి

పూ వొండు గొని దాని బూరగా జేసి,
ప్రణయవాయువులతో బాగ పూరించి,
రాగబలమున వ్రేళ్ళు వేగ నాడంగ
నాప్రాణసఖి నెమ్మనమ్మున నిల్పి
వలపుసంపదలె శాశ్వత మనినమ్మి
వాయించినా నొక్క ప్రణయగీతమ్ము
విరహిణీజనమర్మ మెరిగిన మలయ
పవనుండు నే బాడు ప్రణయగీతంబు
నుద్యానవనసీమ నొంటరిగాను,
చల్లని వెన్నెల యెల్లెడ గాయ,
నెత్తమ్మిపూవుల మెత్తనిపాన్పు
పయి మేను జేరిచి, పరవశ మొంది
కలలోన కాంతుని కౌగిలి జొక్కి,
కరగు నా ముద్దులకన్నె వీనులను
చల్లని నా పాట మెల్లగా నూదు,
ప్రణయకవయిత్రి నా బాలయే యెఱుగు
నా భావగీతికి నన్వయం బెల్ల
ప్రేమకోకిల నాదు లేమయే మెచ్చు
నవ్యమాధుర్యమా నా గానరసము.

ఊరేగింపు

(దాసుమరణమును గూర్చినది)

ఊరేగు * మన్మథా ఊరేగవోయ్
పెండ్లికొడుకూలాగు పల్లకీలో యెక్కి ॥ఊరేగు॥
వాసంతికాదేవి వన్నె తరిగున్నాది
కీర్తికాంతల్లదిగో కీగన్న గీటేని ॥ఊరేగు॥
కిన్నరులు ఖేచరులు కింపురుషు లంతాను
బాజాను వాయిస్తు పల్లకితో వచ్చేరు ॥ఊరేగు॥
వేదాంతివీ నీకు లేదూ రేపటిచింత
నేడే శుభలగ్నమ్ము వేడుక చూడొచ్చినాము
ఊరేగు మన్మథా ఊరేగవోయ్
పెళ్ళికొడుకూలాగు పల్లకీలో యెక్కి॥

* (చిత్తరంజను డన్నను మన్మథు డన్నను ఇంచుమిం చొకటే)

భక్తిమార్గము

వొద్దే యీ వేదాంతమూ
వొద్దూ వొద్దంటే వినవే॥ వొద్దే॥
ఉన్న దేమో వుణ్ణేవున్నది
లేని దేమో లేనేలేదు
ఉన్నదీ పొమ్మన్నా పోదూ
లేనిదీ రమ్మన్నా రాదూ॥ వొద్దే॥
చూడదగినా క్షేత్రా లున్నవి
ఆడదగినా తీర్థా లున్నవి
పాడదగినా పాటా లున్నవి
వేడదగినా దేవుళ్లున్నా॥ వొద్దే॥
జీవితము శాశ్వతము కాదూ
భావరాజ్యము కంతూలేదూ
యేవిధానా తుదనెగ్గేమో
దేవుడూ నిర్మోహమాటంటూ
వొద్దే యీ వేదాంతమూ
వొద్దూ వొద్దంటే వినవె!

" చా క లో ళ్ల గొ ప్ప "

ఎల్లా గెక్కూవా, ఇం
కెల్లా గెక్కూవా ?

సదువ్వూకున్నా బ్యామ్మర్లంతా
సాకలవోళ్ళా రాముడికంటే ?
ఎల్లా గెక్కూవా ?

పండాగనకా పబ్బామనకా
వండనిబువ్వా వడకనిబట్టా
సక్కాదనాలా సాకలపుల్లీ
కెక్కాడమడితే అక్కాడ దొరుకు
ద్దెల్లా గెక్కూవా ?

పిల్లాపెళ్ళి చేసిన్నాడూ
పెద్దాకాపూ డబ్బా లిత్తే
కల్లూనీలూ తాగీనన్ని
కొల్లాగానూ దొరుకూతాయీ
ఎల్లా గెక్కూవా ?

చలవామడతా మొలకూ గట్టీ
జలతార్ రుమ్మాల్ తలకూ జుట్టీ

యీాదులయెంబడి వూరేగింపుతో
ఇలాయి లట్టే రాముడికంటే
ఎల్లా గెక్కా వా ?
జగతీలోపల కులాల్లోకీ
సాకలవోళ్లా కులమే గొప్పా,
సాకలవోళ్లా కులానికల్లా
శుక్కానిపుల్లీ రాముడె గొప్పా
ఎల్లా గెక్కావా, ఇం
కెల్లా గెక్కావా ?

మజా!

ఎల్లొద్దామా పుల్లీ ఎల్లొద్దామా
కల్లుదుకానాని కెల్లొద్దామా పుల్లీ॥
కల్లూ తాగీనోళ్లు
కైలాస మెల్తారంట
సారా తాగీనోళ్లు
సర్గ మెల్తారంట! ॥ఎల్లొద్దామా॥

కడుపూ సందరమైతే
కాలవ సారాయైతే
పడుతూ లేత్తూ తాగి
బాగా కై పెక్కాలి
ఎల్లోద్దామా పుల్లీ ఎల్లోద్దామా
కల్లుదుకానాని కెల్లోద్దామా!

వెఱ్ఱి పిల్ల

గుత్తొంకాయ్ కూరోయ్ బావా!
కోరి వండినానోయ్ బావా!
కూరలోపలా నా వలపంతా
కూరిపెట్టినానోయ్ బావా!
కోరికతో తినవోయ్ బావా

తియ్యని పాయస మోయ్ బావా
తీరుగ వండానోయ్ బావా
పాయసమ్ములో నా ప్రేమనిమోటి
పాలుబోసినానోయ్ బావా!
బాగని మెచ్చాలోయ్ బావా!

కమ్మని పూరీలోయ్ బావా
కర కర వేచానోయ్ బావా
కర కర వేగిన పూరీలతో నా
కాంక్ష వేపినానోయ్ బావా!
కనికరించి తినవోయ్ బావా!

వెన్నెల యిదుగోనోయ్ బావా
కన్నుల కింపౌనోయ్ బావా
వెన్నెలలో నా కన్నెవలపనే
వెన్న గలిపినానోయ్ బావా!
వేగముగా రావోయ్ బావా!

పువ్వుల సెజ్జిదిగో మల్లె
పువ్వులు బరిచిందోయ్ బావా!
పువ్వులలో నా యవ్వనమంతా
పొదిపిపెట్టినానోయ్ బావా!
పదవోయ్ పవళింతాం బావా!

* హితోపదేశము

చాటొద్దా నీకు మాటొద్దా ?
చిన్నదానవు నీకు సిగ్గొద్దా ?
ఆసీమ యీసీమ
అంద రందాలు
దిద్దంగ బిళ్లేరి
అద్దమౌతావా ? ॥చాటొద్దా॥

ముందు మన పాపణ్ణి
కింద దిగనీక
ఎత్తుకొని నలుగురూ
వొత్తిపారెయరా ॥చాటొద్దా॥

చిట్టి నువు దేవతై
చేసేటి దేమే ?
రచ్చకె కొట్టినే
రద్దిపడతావా ?
చాటొద్దా నీకు మాటొద్దా ?
చిన్నదానవు నీకు సిగ్గొద్దా ?

* With apologies to Mr. Nanduri Subba Rao.

గోపికా గీతలు

1

నీపై మోహము నో కృష్ణా
నిలుపగ లేనోయీ కృష్ణా!
ముద్దుమోము గాంచక కృష్ణా
మోహ మాపలేరా కృష్ణా!

చిన్నదాన నీకై కృష్ణా
చింతల జిక్కితిరా కృష్ణా!
నీసిగలో దొకటీ కృష్ణా
నెమలికన్ను నీరా కృష్ణా!

నిన్ను జూడకుండక కృష్ణా
నిముస మాగలేరా కృష్ణా!
పతి గలదాననురా కృష్ణా
పదెపదె తిప్పకురా కృష్ణా!

బతిమాలుదు నోయీ కృష్ణా
బాధపెట్ట కోయీ కృష్ణా!
అబలను ప్రాణము లో కృష్ణా
అర్పించితి నీకో కృష్ణా!

బ్రతికింపను చంపర కృష్ణా
భారము నీదేరా కృష్ణా!
నీపై మోహము నో కృష్ణా
నిలుపగలే నోయీ కృష్ణా!

గోపికా గీతలు

2

చిలిపి చేష్టలు జేయ[1]
చెట్టునకు గట్టిరా[2]
చిన్ని నాముద్దు కృష్ణా
నినో్న
చిన్ని నాముద్దుకృష్ణా
శ్రీకృష్ణ నిను నన్ను
జేర్చి[3] చెట్టున గట్ట
చిలిపి చేష్టల జేతురా
యెనో్న
చిలిపిచేష్టల జేతురా!

1. జేస్తే 2. చెట్టుకూ గట్టార 3. చెట్టుకు గడితె

[1] చిలిపిచేష్టల జేయ
[2] చెట్టునకు గట్టిరా
చిన్నినాముద్దు కృష్ణా
నిన్నో
చిన్ని నాముద్దుకృష్ణా!

గోపికాగీతలు

3

తలుపు తీయునంతలోనె
తత్తర మది యేల నోయి?
తలుపు దీతు వీలు జూచి
తాళుము కృష్ణా!
కొంతసేపు
తాళుము కృష్ణా!
పతి నిద్దుర పోవలేదు
మతి సందియ మొందె నేమొ,

---

1. చిలిపిచేష్టలుజేస్తే 2. చెట్టుకూ గట్టార.

పతికి కునుకు పట్టగ లో
పలకు వత్తుగాని తాళు
తాళుము కృష్ణా
కాస్తసేపు
తాళుము కృష్ణా !

నుదుట బొట్టు దిద్దలేదు
చెదరియున్న ముంగురులను
కుదురుజేయలేదు యేల
పదె పదె పిలచెదవురా
తాళుము కృష్ణా
కాస్తసేపు
తాళుము కృష్ణా

ఏల నంత తత్తరమ్ము
ఏల నంత భయము, సామి ?
నిన్నుగాక వేరొక్కని
నెట్లు వలవగలను కృష్ణ !
తాళుము కృష్ణా
కాస్తసేపు
తాళుము కృష్ణా !

రాధికా గీతము

నా మోహపుణ్ తున్క
నా నోములఫలమ్ము
నా నాథు డేల రాడే ?
అయ్యయో
నను వీడిపోయినాడే !

నా జీవితేశుండు
నాడు వలపులతేడు
నా కృష్ణు డేల రాడే ?
అయ్యయో
నను మరచిపోయినాడే !

చిన్నతనమునసుండి
తన్నె ప్రేమించినా
కన్నె ప్రేమము మరచెనే
అయ్యయో
నన్ను మరచీపోయెనే !

చిరినవ్వు మోముతో
చెలువొందు నా సామి

శ్రీకృష్ణు డేలరాడే
అయ్యయ్యో
చింతలను ముంచినాడే !

నిండుచందురు బోలు
నెమ్మోము గలవాడు
నా సామి తావచ్చునే ?
చెలియరో !
నాకోర్కె లీడేర్చునే ?

నెమలి పింఛములతో
కోమ రొప్పువాళి గల
సుందరాంగుడు వచ్చునే ?
చెలియరో
అందమును జూపించునే ?

పాలు దీయుచునుండ
పైనబడి బలిమిమై
పాల నన్నియు ద్రావునే
ఈకున్న
పసిబాలువలె పోరునే.

పని జేసిచేసి స్రుక్కి
కునికినంతనె చేరి

కనులు రెండును మూయునే
మెవరంచు
నను పరవశం జేయునే.

వనములో తా నుంట
తన రాధకుం దెల్ప
వేణుగానము సేయునే
హాయిగా
ప్రాణ ముప్పొంగించునే!

నను జేరి పొదరిండ్ల
తనువు పులకలు జెంద
రాధ కౌగిట దేల్చునే
నా సామి
రాధచింతల జీల్చునే!

సోగ కన్నుల ప్రేమ
రాగ మొలుకంగ నీ
లోకమును మరపించునే
నామనో
లోలత్వముం బాపునే!

ఆనందమయమైన
యా ప్రేమరాజ్యమ్ము

రాధ రాణిగ నేలునే
చెలియరో!
రాధపున్నెము పండునే!

దొంగ కృష్ణుడు

(రాధికాగీతము)

నల్లవాడే
గొల్ల
పిల్లవాడే
చెలియ
కల్లగాదే వాని
వల్లొ జిక్కితినే నల్ల॥

వచ్చినాడే
తోట
జొచ్చినాడే
సకియ
చొచ్చినాడా మనసు
ముచ్చిలించాడే నల్ల॥

ఆగినాడే
పొదల
దాగినాడే
మనసు
రాగబంధము వేసి
లాగుకొన్నాడే నల్ల॥

చూచినాడే
మోము
దాచినాడే
నాదు
దాచుకొన్నా వలపు
దోచుకొన్నాడే నల్ల॥

చేరినాడే
చెంత
చీరినాడే
చేర
కోరి చేరా బోవ
పారిపోయాడే నల్ల॥

పాడినాడే
చనుచు

ఆడినాడే
మదిని
చేడె! ఆతనిపాట
పీడకున్నాడే ! నల్ల॥

ఊదినాడే
మురళి
చేదినాడే
వలపు
నాదుమది తన రూపు
పాదుకొలిపాడే నల్ల॥

చూడలేనే
మమత
పీడలేనే
వాని
జోడుకూడని ఉసురు
పీడిపోసీవే నల్ల॥

వటపత్రశాయి

ఒంటిగా నుయ్యాల లూగితివా
నా ముద్దుకృష్ణా
జంటగా నను బిల్వదగదోయీ ?
కంటికంతా జలమయంబై
మింటివరకును నేకరాశై
జంట దొరుకని మహాప్రళయపు
టింటిలో వటపత్రడోలిక
నొంటిగా నుయ్యాల లూగితివా
నా ముద్దుకృష్ణా
జంటగా నను బిల్వదగదోయీ ?
జగము లన్నియు కాలయోనిని
మొగము తెలుగక నిద్రబోవగ
నగుమొగము గల ముద్దుబాలుడ
వగుచు జోలల బాడుకొంచూ
నొంటిగా నుయ్యాల లూగితివా
నా ముద్దుకృష్ణా
జంటగా నను బిల్వదగదోయీ ?

త్రోవే లేదా?

రావాలంటే త్రోవే లేదా
దేవదేవుడౌ నానాధునకు ?

తారలు జూపెడు దారు లెరుగడే
భూరమణుండౌ నా ప్రాణేశుడు ?

పూవులజాడల బడి రాలేడే .
భువన మోహనుడు నా రాజేంద్రుడు ?

రాగిణి ప్రణయనూపురవళిని వినడే
రాగలోలుడౌ నా లోకేశుడు ?

ప్రేమద్వారము బెట్లు సడిల్చి
నామనోహరుడు రాజాలడటే

రావాలంటే త్రోవే లేదా
దేవదేవుడౌ నానాధునకు ?

క్రొత్త వింతలు

"ఈ తమ్మలపుముద్ర లేదవే చెలియ ?"
నిద్రలో ప్రియుడు నన్ ముద్దాడెనేమొ.
"ఈ మేనిగంధంబు యేడదే చెలియ ?"
"భువనమోహనమూర్తి పూసినాడేమొ.
"మగువ! నేడీ కంఠమాధుర్య మేమె ?"
నా మోహనుడు నింపెనేమొ ప్రేమముతో.
"కాంత! నీకీ దివ్యకాంతి యెక్కడిదే ?"
నా దేవదేవుండు నన్ మెచ్చెనేమొ.

మురళీకృష్ణుడు

హృదయములు రెండు ప్రేమచే నేకమైన
లీల శృతిలోన వేణువు లీనమయ్యె
విశ్వ మెల్లను నిండిన ప్రేమరాగ
మట్లు నీరాగ మెల్లర నావహించె.

ఒక్కపరి కోకిల మ్మటు లొక్కసారి
గరుడ గంధర్వ కిన్నరీ గానఫణితి
బాలపవనుడు పూల నుయ్యాల లూపు
నట్లు నీపాట మము నూపె, నౌర, కృష్ణ!

పవనుకౌగిలి జొచ్చిన పల్లవమ్ము
లట్టులను నాలిచింతల నన్ని మరచి
భవ దమృత వేణుగానాతి పారవశ్య
మున నచేతను లటు లైతిమోయి కృష్ణ!

తగనా?

దాసిగా నుంటకైన
తగనా ప్రాణేశ, దేవ? దాసిగా॥

పాదమ్ములు నొచ్చినంత
పట్టుటకై నను దగనా? దాసిగా॥

తలపై నీపాదధూళి
దాల్చుటకై నను దగనా? దాసిగా॥

వదనమ్మును గాంచి భక్తి
ప్రణమిల్లుటకుం దగనా? దాసిగా॥

నిన్ను జూచి మదిని ప్రేమ
నిలుపుటకైనను దగనా? దాసిగా॥

నా నాథుడ వీవె యనుచు
నమ్ముటకైనను దగనా? దాసిగా॥

ఒరు లెవ్వరు జూడకుండ
నొక్క ముద్దుగొన దగనా దాసిగా॥

పరవశమున నీప్రేమము
పాడుటకైనను దగనా
దాసిగా నుంటకైన
తగనా ప్రాణేశ, దేవ?

గుర్తులు

"అతడే నా నాథు డంచు
అతివ! యె ల్లెఱింగితివే?"

"ఎందరిలో నన్ను తా
నీ మోమే గాంచుచుండు

సుందరాంగు లెంద రున్న
చూడ డించు కేని వారి
నతడే నీ నాథు డంచు
నతివ! నే నెఱింగితినే!"

"అంతమాత్ర నెట్టు లందు
వతడే నా నాథుడంచు?"

"చెలియ! నిన్న నీవు ముద్దు
చేతులతో గూర్చినట్టి
కలువపూలదండ యతని
కంఠసీమ నలర గంటి
నతడే నీ నాథు డంచు
నతివ! తెలియ జాలనటే?

పాహుసిగ్గు

దేవ! నాకనులముందు
తేజరిల్లు మెప్పటట్లు దేవ! నా॥
పరిణయపూర్ణహృదయుడ వై
భాసమాన దేహుడవై

భానవీథి నన్ను గోరి
వచ్చిన నిను గాంచనైతి దేవ! నా॥
వెల్లివిరియు తేజముతో
వెల్లమబ్బు నంచు వీడి
మెల్లన దిగివచ్చు నిన్ను
మేల్కొనియుం జూడనైతి దేవ! నా॥
వలపున నాయిల్లు జేరి
తలుపు మెల్ల తట్టు నీదు
పిలుపు వినియు, నిన్నెఱిగియు
వలపు నిలుపజాలనైతి దేవ! నా॥
పాడుసిగ్గు వీడదాయె
ప్రాణేశా! దేవా! నీ
చూడచక్కనైన మోము
చూడలేక వెఱగువడితి దేవ! నా॥
జీవితంపుమేలి ఫలము
చేత జిక్కి జారిపోయె
మండిపో వెడారిలోన
నెండమావి యట్లు దోచె దేవ! నా॥
అస్తమిత దినేశంబై
అంధకార బంధురమా

మిన్నుపై హారాత్తుగాను
మెఱపు మెఱసినట్టులయ్యె   దేవ! నా।

వలపునిండి వచ్చిన నీ
వాంఛ దీర్ప నైతి నంచు
మెలవేసుక పోవు హృదయ
మెట్లు బ్రతుకు జాన నింక
పరిణయపూర్ణహృదయుడవై
భాసమాన దేహుడవై
దేవ! నాకనులయెదుట
తేజరిల్లు మెప్పటట్లు.

రా గి ణి

చూడ జూడ నీరూపము
సుందరమై యొప్పు దేవ!
సోక్కి సొక్కి నీవలపున
సోలి పరవశత గందును!
వినగ వినగ నీ నామము
వీనులవిం దౌను నాథ!

చనగ చనగ నీ జాడల
సౌఖ్యము మునుముందె తోచు

తలప తలప నీ లీలలు
తనువు పులకరించు స్వామి!

వలచి వలచి దేవ నిన్నె
వంత యెల్ల మరచిపోతి!

ము సి డి పం డు

మరకత మాణిక్య మనుచు
మనసుపడితి గాదె మనమ?
కైవసమయినంతనె యది
గాజుపూస యయ్యె నౌక్కొ?

బంగరుగని యంచు నెంతొ
బ్రిమసి బ్రిమసి మురిసి తీవు
చిత్తమెల్ల సుడిగిపోవ
నిత్తడిగా మారె నొక్కొ?

అమృతఫల మ్మంచు నెంతో
యాసవడితి గాదె మనమ !
నోట నిడినయంత కాల
కూటవిష మ్మయ్యె నక్కటా ?

పూలహార మనుచు నెంతో
పొంగి మెడను దాల్చినావు
కంఠసీమ జేరినంత
కాలసర్ప మయ్యె నక్కటా ?

ప్రణయరత్న మనుచు మేను
పరవసమై గంతులిడితి
కౌగిలింప రక్త మాను
గబ్బిలముగ మారె నక్కటా ?

మరకతమాణిక్య మనుచు
మనసుపడితిగాదె మనమ!

కాంచ లేను ! కాంచలేను !

కాంచలేను, కాంచలేను
కనులు మూతపడెడు స్వామి !
మించుదీగయట్లు మిగుల మెఱయుచుండె నీదుమూర్తి
క్రించుదనము నొందిన నే గాంచలేను నీ తేజము ॥కాంచ॥

ఆనలేను, ఆనలేను
అధరామృతమును నాథా !
ప్రాణదాన మిచ్చి తాపబాధల పోగొట్టునీదు
ప్రణయామృత మాన లేని భాగ్యహీనురాల దేవ ! ॥ఆన॥

నిలువలేను, నిలువలేను
నిన్ను కౌగిలింపలేను
ప్రేమపవిత్రమ్మగు నీహృదయమ్మును దాకినంత
పాపమునిండిన నాయెద వ్రయ్యలౌనుగాదె నాథ! ॥నిలువ॥

పలుకలేను, పలుకలేను
భయము సిగ్గు వొడమునాథ !
వల పెల్లను నాయందే నిలిపినట్టి దేవ నిన్ను
ద్రోహము జేసిననాదగు దోస మెల్ల బయలుపడదె ! ॥పలుక॥

కాంచలేను, కాంచలేను
కనులు మూతపడెడు స్వామి !

వి హా ర ము

కొండకోనల నదుల వనముల
నెండచొరని నికుంజగృహముల
నుండువా నెమ్మదికి నీతో
పడతి! తెలుగాడన్,

మండజేసెడు మండు వేసవి
యెండసైతము నీవు నాదగు
దండ నుండగ సుకము నిచ్చును
పండువెన్నెలటుల్.

పండుఫలములు పూవు దేనెలు
నిండు నమృతము రుచులతోడను
నిండువలపున బ్రకృతిసుందరి
తాండవము సల్పున్.

గండుకోయిల పాట విని కం
తుండు ప్రేమోత్సాహ రభసత
తాండవింపగ పొంగి నాయెద
తప్పటలు జరచున్.

కో యి ల

కోయిలా కోయిలా
కూయబోకే!
గుండెలూ బద్దలూ
చేయబోకే! కోయిలా॥

తీయనీ రాగాలు
తీయబోకే!
తీపితో నామనసు
కోయబోకే! కోయిలా॥

చిట్టినీ జ్ఞాపకం
చేయబోకే!
చింతతో ప్రాణాలు
తీయబోకే! కోయిలా॥

ఎ డ బా టు

ఎన్ని తపసులు జేసి
ఈ జన్మ మెత్తితినో
చిన్ని నారాణి! నీ
చెట్ట బట్టితిని!
తపసు గర్వాన యే
తప్పు జేశానొ, నా
చిట్టి! యీ యెడబాటు
శిక్ష తగిలింది!

ని రా లం బ స్థి తి

నట్ట నడి సంద్రాన
నావలో వున్నాను
నడినీటిలో ముంచుతావా?
నాసామి!
నావ వొడ్డట్టించుతావా? నట్టనడి॥

చీమలూ దూరనీ
చిట్టడవి లోపలా
చిక్కుకున్నానోయి దేవా!
త్రోవైన
దిక్కొకటి చూపించుతావా? చీమలూ॥

ఆది అంతూ లేని
ఆకాశమధ్యాన
అల్లాడుతున్నాను దేవా!
దయ వుంచి
చల్లగా యిల్లు జేర్చేవా! ఆదిఅంతూ॥

చిట్టి నిద్ర

నే మేలుకొనియుండ లేమ నిద్రించు
నావకడుపులోని నావికుబోలి
రాజుపాలన క్రింద రాజ్యమ్ములాగె
తల్లిపక్కలోని పిల్లలా గొదిగి.

* దాంపత్యము

పరుషము నాథా యన, నా
దరము ప్రియా యనగ, నింక దాసా యనగా
వరము కాదేని పశువా
పురుషుం డానాతి పలుపు (రజ్జు) బోల్పంగదగున్.

పండితులు మెచ్చి ముదమందు పరమ నాప్రి
యోగవిజ్ఞాన మెంచను యోగ్య మంచు
బాగుగా శిక్షనొందినవారి కేని
ఆత్మవిషయాల నప్రియ్యయమ్మె కాదె.

పలవరింతలు

చల్లన్ని చిట్టియేటిలోన తల వుంచీ
ఆకసమ్మున బొంతమబ్బులను గాంచీ
గలగలని కదలేటి ఆకులను జూచీ
అన్నమూ నీళ్ళెందు కనుచు అడిగేను!

* కాళిదాసునుండి.

చిట్టి నా చెక్కిళ్లు చేతితో నిమిరీ
తియ్యగా ప్రేమమ్ము తెల్పేటివేళా
చిరునవ్వు నవ్వేటి చంద్రుణ్ణి గాంచీ
స్వర్గ మింకేటి కని పలువరించేను !

సముద్రము

ఎంత లోతుంటుందో
యీ సముద్రము, చిట్టి !
అంతు లేనేలేద
నంటారు కాదా ?

ఈ సముద్రము దరిని
నీ అగాధపు హృదయ
మది యేమొ, చిట్టి, నా
కట్టె తలపొచ్చింది
బ్రహ్మాండమైన నీ
ప్రణయాబ్ధిలో బడే
పిల్లకాలవను నా
ప్రేమ లెఖ్ఖా జమా ! ఎంత॥

రాజూ రాణి

రాజులలో రాజు నేను
రాణులలో రాణి వీవు
రాకుమారు డెపుడు కల్గునే
నాచిట్టి మనకు?
లోక మెపుడు సంతసించునే?

కవులకు కవిరాజును నా
కావ్యజగద్రాణి వీవు
కావ్యకన్య యెపుడు కల్గునే
నాచిట్టి మనకు?
దివ్యపదవి యెపుడు కల్గునే?

నాపాలిటి లక్ష్మి వీవు
నీపాలిటి విష్ణువు నే
నవమన్మథు డెపుడు కల్గునే
నాచిట్టి మనకు?
భవమోచన మెపుడు కల్గునే?

ప్రణయ కలహము

రోంయి రొయ్యని పాడుతున్నోదా
నీవు
కయ్యాలు వద్దనీ తున్నోదా

ఆలిమొగులసందు కయ్యం తున్నోదా
నున్న
సద్దంమీద పెసరగింజ తున్నోదా

వెయ్యి తేనెబొట్లు బోస్తా తున్నోదా
చిట్టి
కయ్యాలు మానిపిస్తె తున్నోదా.

నాగులచవితి

నీ పుట్టదరికి నా పాప లొచ్చేరు
పాప పుణ్యమ్ములవాసనే లేని

బ్రహ్మస్వరూపులా పనికూన లోయి
కోపించి బుస్సలు కొట్టబోకోయి!
నాగులచవితికి నాగేంద్ర! నీకు
పొట్టనిండా పాలు పోసేము తండ్రి!

చీకటిలోన నీ శిరసు తొక్కేము
కసిదీర మమ్మల్ని కాటేయబోకు
కోవపుట్టలోని కోడెనాగన్న!
పగలు సాధించి మా ప్రాణాలు దీకు
నాగులచవితికి నాగేంద్ర! నీకు
పొట్టనిండా పాలు పోసేము తండ్రి!

అర్ధరాత్రివేళ అపరాత్రివేళ
పాపమే యెఱుగని పసులు తిరిగేని
ధరణికి జీవనాధార మైనట్టి
వాటిని రోషాన కాటేయ బోకు!
నాగులచవితికి నాగేంద్ర! నీకు
పొట్టనిండా పాలు పోసేము తండ్రి!

అటు కొండ యిటు కొండ ఆ రెంటినడుమ
నాగులకొండలో నాట్య మాడేటి

దివ్యసుందరనాగ! దేహి యన్నాము
కనిపెట్టి మమ్మెపుడు కాపాడవోయి!
నాగులచవితికి నాగేంద్ర! నీకు
పొట్టనిండా పాలు పోసేము తండ్రి!

పగ లనక రే యనక పనిపాటలందు
మునిగి తేలేటి నా మోహాలబరిణె
కంచెలు కంపలూ గడచేటివేళ
కంపచాటున వుండి కొంప దీకోయి!
నాగులచవితికి నాగేంద్ర! నీకు
పొట్టనిండా పాలు పోసేము తండ్రి!

ఏమొ

ఈ యగాధ నిశీధాన నెట్టయెదట
వెలుగు కన్పించెనని అదే కులకబోకు
కోటివిదయ్యాలో? యెవ్వరైన నరులయొక్క
కరములం దుండు దీపాలకాంతు లేమొ?
ఈ యఖండసముద్రాన నేరి కోరి
సంచులకు నిండ దేస్తిని సంప దంచు

మురవగా జోకు కిందుమీ దొరగకుండ
నత్తగుల్లలో ? మంచి రత్నాలో యేమొ ?

ఈ కీకారణ్యమధ్యాన నిచట నచట
దిరిగి యేవేవో వేళ్లవో తీగలిన్ని
మోపులకు దెచ్చినా నని మోజుపడకు
చచ్చుతీగెలో ? జీవనౌషధులో యేమొ ?

ఈ మహాతిరణాలలో నీడనాడ
నెఱుక లేని మనుష్యులపరిచయమ్ము
లబ్బెగా. యంచు నుబ్బి తబ్బిబ్బు లవకు
శత్రులో ? ప్రాణ మిచ్చేటి మిత్రు లేమొ ?

ఐక్య మౌ దా మె ?

ప్రేమబ్బు యీ మబ్బు
ఆకాశ మధ్యాన
అద్దుకున్నట్లు మన
మైక్య మౌదామె ?

ఆ తీగ యీ తీగ
అడివి పొదరింటిలో
అల్లుకున్నట్లు మన
మైక్య మౌదామె ?

ఆ వాగు యీ వాగు
అడ్డాలకోనలో
యేకమైనట్లు మన
మైక్య మౌదామె ?

ఆ మాట యీ మాట
అర్థాంతరములోన
వాక్యమైనట్లు మన
మైక్య మౌదామె ?

పి తృ స్మృ తి

తల్లియును దండ్రియును గూడ తానె యౌచు
ప్రాణములకన్న నెక్కుడు ప్రాణముగను
నన్ను గాచి పెంచిన నాదు కన్నతండ్రి
యాత్మకు నొసంగు శాంతి నాత్మైకనాథ !

స్వాగతము

(మా మంగళప్రద జన్మకథ)

అమ్మా! ఓ లోకమాత
రావమ్మా నా స్వాగతమ్ము॥ అమ్మా॥

ఎల్ల జగమ్ముల నేలెడు
తల్లి మా యింట బుట్టి
పిల్లవుగా జన్మింపగ
నుల్లమునఁ గోరి వచ్చి
తమ్మా ఓ లోకమాత!
రావమ్మా నా స్వాగతమ్ము.

సకల చరాచర ప్రపం
చము లెల్ల జరించి వచ్చి
తల్లి! దయను నేటికి నా
యిల్లు పావనమ్ము జేసి
తమ్మా! ఓ లోకమాత!
రావమ్మా నా స్వాగతమ్ము.

నా తపమ్ము ఫలియించెను
నా జన్మము ధన్య మయ్యె

నో తల్లీ! నేటికి నీ
వుదయ మాట నా యింటను
నమ్మా! ఓ లోకమాత!
రామ్మా నా స్వాగతమ్ము.

కడుపు తీపి

ఆకసమ్ము చిల్లి పడ్డ
యట్లు వర్ష మేకధార
కుండపోత బోసి కొట్టి
కుమ్మరించి దిమ్మరించె

క్రూరవు నీ కాళరాత్రి
ఘోరమైన రుద్రభూమి
దల్లీ! నా మంగళప్ర
దా! తడియుచు వడకుచుంటె?

పరిణయసామ్రాజ్యపట్ట
భద్రుడవై నిద్రాళుల

పరమ కృపా పూర్ణదృష్టి
పాలించెడు పరమేశా!
రుద్రభూమి నేకాకిగ
నిద్రించెడు మమ్ము గన్న
మంగళప్రదను నిద్రా
భంగ మొదవకుండ గాచి
కరుణామృతధారల నాఁ
కలిదప్పుల బాధ దీర్చి
చల్లనైన జోల పాడి
మెల్ల మెల్ల జోకొట్టుము!

ఈ సాయము జేయుము నీ
ఋణము దీర్చికొందుమయ్యా
ఈ జన్మను గాకున్నను
నింకొక జన్మముననైన!!

చ లి పి డు గు

ప్రళయాంతాభీలనభో
దళన ఫెళ ఫెళారవముల
జలిపిడుగా! గర్జింపకు
నిలిచి నాదు మనవి వినుము

బంగారపుబొమ్మ నాదు
మంగళప్రదమ్మ యొంటి
రుద్రభూమి గటికనేల
నిద్రించెడు నొడలు మరచి.

చూపబోకు మచట నీప్ర
తాప మొల్ల పిడుగా? నా
కన్నతల్లి యడిలి లేచి
కక్కటిల్లి యేడ్వగలదు!

కడుపుమంట గనలి పొక్క
కన్నతండ్రి నైననాదు
పలువరింతమాటలకును
నలుక బూన కయ్యా మదిని!

ప్రళయాంతాభీలనభో
జళన ఫెళఫెళా రవములు
జలిపిడుగా! గర్జింపకు
నిలిచి నాదుమనవి వినుము!

దోపిడీ

కత్తిబెట్టి పొడిచినావోయ్ దేవా!
గాయమింకా మానలేదోయ్ దేవా!
నిలువూన యిల్లు దోచేశావ్ దేవా!
వెలలేనిమణిని కాజేశావ్ దేవా!
అమృతపాత్రము దొంగిలించావ్ దేవా!
అందులో విషము తాగించావ్ దేవా!

శాస్తి

ఏనాడు నాటితినో
యీావలపుమాను?
చిట్టి! లతలా నన్ను
చుట్టుకున్నావు!

వెనకజన్మలో యేమి
పెట్టి పుట్టితిమొ?
బంగారుపండంటి
పసిబాల కలిగె!

పెట్టి యెవరిని యేమి
తిట్టుకున్నామొ?
ఇచ్చిన్న దైవమూ
మర్చిపోడాయె!

నిర్వాణసుఖము

నా మంగళపరిదా! నా చిన్నితల్లి!
మరువలేదే నిన్ను మాకన్నతల్లి!
ఉదయాన సూర్యుడీ పదనకాంతులలో
బంగారు నీమేనిచాయలే గందు!

మల మలా మాడ్చేటి మధ్యాహ్న వేళా
గల గలా గలమని క్రింద రాలేటి

పండుటాకులు పాట పాడుతుండంగ
చిట్టి! నీయేడ్పు విని దద్దరిల్లేను!

పడమటా సూర్యుండు కుంకేటి వేళా
సందెకాంతులు కళ్లపండ గావేళా
వికసించి నవ్వేటి బీరపువ్వులలో
చిరినవ్వునీమోమె చూచి మురిసేను!

వెర్రిలోకము సద్దు మణిగిన్న వెనక
మెత్తన్నిమబ్బు పొత్తిళ్లలో వొదిగి
బజ్జుని మింట వుయ్యాల లూగేటి
చంద్రుణ్ణి నీమేని పట్టబొయ్యేను!

మాయదారి నిద్ర మచ్చుపొడిజల్లి
మనసు గొని దివ్యలోకాలన్ని దిప్పి
తుదకు దయచేసింది నా చిన్నితల్లి!
నీసన్ని ధనియేటి నిర్వాణసుఖము!

సంవత్సరాది

బాలభాస్కరా! అపుడే
వచ్చితివ ఉగాది యంచు
బంగరు కిరణాల దుస్తు
లం గడు మెరయుచు కులుకుచు ?

గల గల మని వీచెడు చిఱు
గాలిపాట కలరియాడు
మావియాకులార! మఱచి
పోవుదురే యింతలోనె
వెన్నెలలో నామెదపై
బన్నుండి భవద్దర్శన
మ్మున బ్రహ్మానందమ్మును
గను ముద్దుల నాబిడ్డను ?

తోరణాల దూర నేగు
తొందరలో నున్న మిమ్ము
నాపబోను, లోలోననె
యా వేదన నడచికొనెద !

వేపకొమ్మలార ! నాల్గు
వేళల నా బిడ్డపైని
ప్రాణవాయువులను వీచి
బ్రదికించెద రనుకొంటిని ! !

కాని శాస్త్రసిద్ధాంతము
కందని యొక మహాశక్తి
నాదుబిడ్డ గొంపోయెను
మీ దేమున్నది పాపము !

మినుకు మినుకు మినుకు మనుచు
మింట మెరయు చుక్కలార ?
చెప్ప రేల మీలో నా
చిన్నితల్లి యెవ్వరొక్కొ ?

చెప్పవద్దులే వరాల
కుప్పను కాపాడి మరల
నప్పగింపు డీ స్వర్గము
నందున మా కంతె చాలు !

అమృతకిరణ కన్నె మంగ
ళపద బ్రదికింప జాల

నైతి నంచు సిగ్గు జెంది
యధోగతిని బోయితివే ?

చాలును నీలాంఛనమ్ము
లేల ? నేడు గాకయున్న
రేపైనను రావాక్కో
నీపస జగ మెఱుగనిదే ?

కన్నకడుప యేమి, నీకు
కలుగు నెట్టు లహర్నిశలు
కనలి పొక్కజేయు నాదు
కడుపుమంటవలని తపన ?

పోయినవత్సరపు సుఖము
బుల్లితల్లితోనె పోవ
నూతనసంవత్సరాది
సీతీరున వగవనాయె !!

న ఢ మ ం త్ర పు సి రి

కోయి లోకసా రొచ్చి కూసిపోయింది
మాయవానలు లోకమంత ముంచినవి

పం డొకటి చేతులో బడి జారిపోయె
మందు వేసవికి చెల్లెండు జూపినవి
మెఱు పొకటి మింటిపై మెఱిసిపోయింది
ఉఱుముల భూమి నఱ్ఱూత లూపినవి.

దీ పా వ ళి

(యమునాకళ్యాణి - జంపెతాళం)

లోకాని కుత్తుత్త దీపావళీ
నాకుమాత్రము దివ్య దీపావళీ!

వేదాల నాథుడౌ
వేదాద్రి నరసింహ
దేవుడే నాయింట
దీపమైనాడు!
లోకాని కుత్తుత్త దీపావళీ
నాకు మాత్రము దివ్య దీపావళీ!

వేద వృక్షములాగు
వేదాద్రి నీడ నా

వంశ వృక్షమ్ము శా
శ్వతముగా నిలవాలి!
లోకాని కుత్తుత్త దీపావళీ
నాకు మాత్రిము దివ్య దీపావళీ!

జే జే లు

ఎవ్వ రను కున్నారో ఎరగరా మీరు?
పాపాయి సాక్షాత్తు పరమాత్ముడండీ!
తరతరాలా గొప్ప తపసుజేశాము,
స్వామి నాటికి నేడు వర మిచ్చినాడు ఎవ్వ॥
ఎన్నో యుగాలుగా విన్నవించాము
ఇన్నాళ్ళ కీనాడు విన్నాడు మనివి! ఎవ్వ॥
వేదాదినాథుడే వెలిసి నాయింట
ఉయ్యాలతొట్టిలో ఊగుతున్నాడు! ఎవ్వ॥
చేతులెత్తండోయి జేజేలనండోయ్,
నరసింహదేవుడే నాచిట్టితండోయ్!
ఎవ్వ రనుకున్నారో ఎరగరా మీరు?
పాపాయి సాక్షాత్తు పరమాత్ము డండీ!

పా పా యి లీ ల లు

(వాగీశ్వరీరాగము - జంపెతాళము - ఖండజాతి)

దినదినము పాపణ్ణి దీవించి పొండీ
దేవలోకములోని దేవతల్లారా!
నాపాప నిద్దట్లొ నవ్వుకుంటాడు
ఆస్నెకాలాడేనొ అప్సరలతోను? దిన॥
మాతండ్రి నిద్దట్లొ మాటాడుతాడు
తెలియజెప్పేనేమొ దేవరాళ్ళాలు? దిన॥
కన్నయ్య నిద్దట్లొ కన్నుగిలికేను
వెట్టిలోకము జూచి వెక్కిరించేనొ? దిన॥
వాగీశ్వరీ ప్రేమరాగ మాలించి
చిన్నయ్య బబ్బొరశ్రీరామరక్ష! దిన॥

ఉ ప శా ం తి

వేదాద్రి శిఖరాన వెలిగేటిజ్యోతి
నాపూరిగుడిసెలో దీపమై వున్నె!

స్వర్గ ఫుద్యానాల వాసించు పూవు
నా మోటుచేతిలో నలిగిపోయేనె?

భూర్భువర్లోకాల బోయేటి పిట్ట
కటిక నాకౌగిటక్కైదులో వున్నె?

పరమాత్ముడౌ జగద్వ్యాపి పాపాయి
ఇరుకు నాగుండెలో యిమిడిపోయేనె?

జీర్ణం జీర్ణం

వేదాద్రి శిఖరాన వెలిగిన్న జోతి
మినుకు మని కాసేపు కునికిపోయింది!

దేవలోకమునుంచి దిగినట్టి గంగ
వచ్చిన్న దారినే పట్టి మళ్లింది!

పంజరం దూరిన బంగారు పిట్ట
తలుపు దీ సేవేపొ తర్లిపోయింది!

కాపుర మొచ్చిన కన్నె పాపాయి
యిల్లు కాళీజేసి వెళ్లి పోయాడు!

అడవిసీమ

(వాయుసందేశమునుండి)

ఎండవేడిమి జగ మెల్ల మండ జేసి,
చండశాసనుడై ప్రజం జెంది తుదకు
కాల మైపోవ నవసానగతిని జెందు
క్రూరనరపాలునట్టుల కోష్ణకిరణు
డయ్యె సూర్యుండు, ఎల్లెడ నాకసమున
నెఱ్ఱ నౌకాంతితోడుత నెన్ని యెన్నొ
వింతరంగులు కలియంగ వెల్లివిరిసె
నిరుపమాద్భుతశోభలు, నేత్రపర్వ
మయ్యె నాకాంతి బ్రకృతి యత్యంత మపుడు.
అది మిగుల నందమౌ నొక యడవిసీమ
జానపద మెచ్చటను చెంత గానరాదు.

నిర్మలంబును స్వచ్ఛమౌ నీటితోడ
నిరుగెలంకుల మింటికి శిరసు లెత్తు
నారికేళ వృక్షమ్ములనడుమ నుండి
యెడతెగని పాట బాడుచు నేగుదెంచు
నల నదీవాహమ్ముదులగాననమ్ము దక్క
వేరు శబ్దమ్ము లేవియుఁ వినబడ వట.

కఠిననియమములుగాక సత్కర్మనిరతు
లగుమహాఋషు లుండగా దగుప్రదేశ
మచట దుర్మార్గులకు సైత మలవడెడిని
సర్వసౌఖ్యంపుమూలమౌ శాంతగుణము.

వెన్నెల రేయి

(వాయుసందేశమునుండి)

ఇంతలో చందురుం డుదయించె మింట,
వెన్నెలలు జగమెల్లను వెల్లివిరియ
పాలసంద్రంబువోలె ధావళ్య మంది
ప్రకృతి వెలుగొందె కన్నులపండు వౌచు

మెత్తనౌ దూదిమబ్బులు మింట పర్వు
లెత్తుచుండెను చందురుం డొత్తుకొంచు
బోవుచును వెండి నునుపూత బూయుచుండ
నంచులకు వినూతనశోభ లలముకొనగ
పల్లవలతాతరు లవెల్ల తెల్లనయ్యె
వెండిరేకులు నదిపైన విస్తరిల్లి

అటునిటులు కదులుచుండెడు నలలతోడ
నాటలాడుచు నది కెంతొ యంద మిచ్చె

అంతటను నల్లుకొని కాంతి నతిశయిల్లు
నా విమలమైన వెన్నెల నడవిమల్లె
పొదలపైనుండి కమ్మని పూలతావు
లెల్లెడం జిమ్ముచును వీచె చల్లగాలి
చచ్చిపోయినవారికి సైత మట్టె
జీవ మిచ్చి మేను నిమిరి సేద దీర్చు
చల్ల నౌమలయపవనము మెల్ల వీవ
మేనిపై, నెమ్మన మెల్ల మెలకువ గనె.

ఎడబాటు

(వాయుసందేశమునుండి)

ఘోరచింతాగహనసీమ దారి గాన
కటు నిటులు చీకటిని బ్రాకులాడుచుండి
కడకు నిను గాంచు భాగ్యంబు గంటి నింక
నీవె నా దిక్కు నా యాశ నీవె సఖుడ!

అతివతో తిన్నగా సౌఖ్య మనుభవింప
లేదు లోకమోహనమగు లేమసొగసు
మఱపు రాకుండ తిరముగా మదిని నాట
హృదయఫలకమ్ముపైని చిత్రింపలేదు!
ఇంతలోనె నా మురిపెపు టింతితోడ
నేల నీ యెడబాటు జనించె సఖుడ!

చెవులపండువు సేసెడి చెలియవలపు
పలుకుదేనెల తమి గ్రోలి పరవసమ్ము
జెంద లేదింతలోనె నా చెలికి నాకు
నేల నీయెడబాటు జనించె సఖుడ!

నాతి నెయ్యంపుచిన్నెగా నాటినట్టి
వలపుతీగె లేజివుళ్ళు; మొలచి పూలు
పూయలే దింతలోనె నా పొలతితోడ
నేల నీయెడబాటు జనించె సఖుడ?

కలలోనైనను నెడబాటు గలుగునంచు
నించుకైనను మదిలోన నెంచ నకట!
సకియతో నెల్లకాలము సకలసుఖము
లనుభవించెదనం చెంతొ యాసపడితి.

నోము

(వాయుసందేశమునుండి)

ప్రాతకృష్ణానదీజలస్నాత యాచు
సగము తడియారుచున్న వస్త్రమ్ము దాల్చి
శ్రమ మటంచు భావింపకే సంతసమున
గిరిశిఖర మెక్కి రామలింగేశ్వరునకు
భక్తి నభిషేక మొనరించి ప్రముదితాంత
రంగయై వాసగృహము జేరంగబోవు
చేరి, పూజాగృహమ్మున గౌరిదేవి
పసుపు విగ్రహమును వేదిపై నమర్చి
పూల కుంకుమాక్షతలను బూజ చేసి
వానిలో కొంచెము శిరస్సుపైన దాల్చి,

మాతకు బ్రణామ మొనరించి మహితభక్తి
దేవి కారగింపుగ నిడ్డ తీయజామ
పండు గైకొని ప్రేమమ్ము నిండుమదిని
తేనె లొలుక "అక్కా" యని దీనముగను
పంజరమునుండి పిలిచెను పంచవన్నె
'రామచిల్క'కు దినిపించి, 'శ్యామవిభుడు

చేతితోడ బెట్టకయె భుజింపుచుంటి
గాదె' యని గద్గదిక బల్కు కాంత గనుమ!

ఆంధ్ర వీథి

(వాయుసందేశమునుండి)

చుట్టు నున్నట్టి పర్వతాల్ పెట్టనట్టి
కోటగా నొప్పు బొబ్బిలికోటదరిని
గాండ్రు గాండ్రని తీండ్రించు తాండ్రపాప
రాయు బొబ్బిలిపులి యని ప్రథితకీర్తి
గన్న వీరు దలచి మందగతిని బొమ్మ!

కళలకుం గవులకు హరికథకులకును
గాయకులకు పండితులకు గణకలకును
పుట్టినిల్లదె! రణమున దిట్ట యయ్యు,
దొంగపోటున శత్రుచే భంగపడిన
విజయరాముని నగరంబు, నిజము జెప్ప
దానికీడగు పురము నెందేని గనవు!

చెంత జేరి సముద్రమ్ము చిందులాడ
ఇంపొసగు లతలతో సెలయేళ్లతోడ

రమ్య మైయొప్పు సింహాచలమ్ముపైన
భక్తవరదు సింహాద్రియప్పని భజించి
యచటి ప్రకృతివిచిత్రమ్ము లరసి చనుమ!

పావనక్షేత్రముల కెల్ల పావనమ్ము
మీరి దక్షిణకాశియన్ పేర బరగు
పాదగయతీర్థమున గ్రుంకి భక్తితోడ
దగ్ధశవహవ్యధూపసంతర్పణమ్ము
కుక్కుటేశ్వరునకు జేసి మ్రొక్కి చనుమ!

పరమసాధ్వి పతివ్రత భర్తతోడ
సాగుమానము జేసిన సచ్చరిత్ర,
కాపుకోడలు కామమ్మ, కలియుగాన
బొందితోడ కైలాసము నందినట్టి
పుణ్యభూమి దర్శింపక పోకు మోయి,
కులము తీరెంచ నేటికి గుణము కల్గ!
కులుకులాడి, మాయావిని, క్రూరమదన
బాణహత, మారుతల్లి, త న్వలచి విఫల
మై నిజేశునితో కల్ల లాడి, తనదు
కాలుసేతులు నరకింప, నేల గూలి
నట్టి సారంగధరుమిట్ట యదియె! అచట
చల్లగా వీచుమా, నీదు జాలి తెలియ!

ఇంద్రకీలాద్రి

(వాయుసందేశమునుండి)

అల్లదే ఇంద్రకీలాద్రి, ఆకసమ్ము
పై కెగయబ్రాకు, నల్లయా ప్రాతగుడిసె
పార్థుడా శైలశిఖరాన పాశుపతము
బడయ శివుగూర్చి ఘోరతపమ్ము జేసె!

కార్యశూరత దక్క నిర్వీర్యులౌచు
కన్నభూమాతకును కళంకమ్ము గూర్చు
పరమనాస్తికు లిపుడు తపఃప్రభావ
మెల్ల బూటక మంచు నిందింతు రకట!

ఆ నగోత్తమమున కధిష్ఠానదేవి
కనకదుర్గాభవాని లోకాలతల్లి
తొల్లి తన యుగ్రశక్తుల నెల్ల నొక్క
బాలసన్యాసి ఘనతపోబలముకతన
గోలుపడి, యొంటి నివసింప దాళలేక
స్త్రీజనోచిత కోమలప్రేమ చకిత
చిత్తయై, మొన్న మొన్ననే చెంత జేర
విభుని మల్లికార్జునుని రప్పించుకొనియె!

ప్రాతదయ్యెను నా వధూవరుల ప్రేమ
నవనవానందజనక మై భువనతతికి
పరగ నిత్యకళ్యాణముఁ బచ్చతోర
ణముగ శోభిల్ల జేయు నన్నగవరమును !

ఆలయముప్రక్క కోనే రగాధమైన,
దప్సరస్త్రీలు రాత్రుల నచట జలక
మాడి, దేవిని పూజించి పీడినట్టి
పసుపుకుంకుమ మక్షతల్ కుసుమము లవె !

ఆ కొలని చెంతనున్న గుహాంతరముల
యుగములాదిగ మునివరుల్ యోగనిరతు
లై నిమీలితలోచను లగుచు లోక
సంగ్రహార్థముగ తపమ్ము సల్పుచుండ్రు !

అద్రిశిఖరమ్ముపై కిరాతార్జునులు మ
హాహవ మ్మొనరించిన యట్టిచోట
నేటికిని చిన్నె లగుపించు వాటివలన
విజయవాడ యంచు పురికి పేరు కలిగె !

చుట్టు నున్నట్టి పర్వతాల్ పెట్టనట్టి
కోటలై యొప్ప శాత్రవకోట్ల కెల్ల
మిగుల దుర్భేద్యమై పండువగుచు కనుల
కలరు మా విజయునివాడ, చెలిమికాడ !

కాలువలు నల్గడల నలంకారములుగ
జెలగ, జలయంత్రనిర్గత జలకణాళి
మౌక్తికాహారభూషిత మందిరాంగ
ణోల్లసత్ పుష్పవల్లుల నొప్పుపురము!

వారకాంతలు నివసించు వాడలందు
గాన నృత్తానుకర మృదంగములదైన
స్నిగ్ధగంభీర ఘోషము చెవులబడిన
తోడనే మేఘరవమంచు దోచు నీకు!

భాగ్యవంతులు మేడల పాన్పులందు
మందమతులట్లు పొరలాడుచుందు రకట!
అన్నమో రామచంద్రా యటంచు నెండ
నేడ్చు బీదవానికి నిల్వనీడలేదు!

కాంచుమా కృష్ణవేణి, దుర్గాంబ పైడి
ముక్కుపో గందుకొన పంత మూని వేగ
వచ్చు నాటోపముగ పరవళ్ళతోడ
చెంగలించుచు నార్చుచు భంగపడుచు!

ఇంద్రకీలాద్రి కాసింత సందు నీయ
కృష్ణవేణి మోమోట మింతేని లేక
చీల్చి భేదించి ప్రవహించు చెచ్చెర నదె
చనువునిచ్చిన నెక్కును చంక కనగ.

నూ జ వీ టి పో తు గ డ్డ

(వాయుసందేశమునుండి)

అడవిమార్గమ్ము లన్నింటి గడచి కడచి,
శర్వరీసార్వభౌము డపూర్వకీర్తి
వైభవోపేతు డౌచు చెల్వొందుచుండ,
శుభ్రపుం జ్యోత్స్న లవనిపై సుప్తి జెంద
గగనతలమున దూరాన గానిపించు
రజతశైలాగ్రసదృశవిరాజమాన
రాజహర్మ్యాగ్రతలములు రాణువొప్పు
నప్పరాయనరేంద్రుల యాటపట్లు!

చుల్కనగ జూడబోయెదు సుమ్ము, మున్ను
మేకపిల్ల తోడేలితో మించి పోరి
నట్టి మేల్పోతుగడ్డ మా పట్టణమ్ము.
ప్రథితవీరావతంసులవాస మయ్యు,
తల్లి మాకోటమహిమ మ్మదయ తొలంగ,
వేణుగోపాలు డల్కమై వీడి చనగ,
పతియు బందుగులుం వీడ ధృతి తొలంగి
వేఱుచందమై తోచెడు వెలదివోలె,
పూర్వవిభవచిహ్నమ్ములౌ బురుజులెల్ల

కాలచక్రాహతి న్నేల గూలిపోవ,
నేడు శిథిలమ్ములై కోటగోడ లవిగొ,
పేదలై కనుపట్టుచు ఖేద మొసగు!
వేణుగోపాలు భక్తి సేవించి, పిదప
మాన్యులౌ మత్పూర్వు లమాత్యవరులు
ఆర్యధర్మపద్ధతియు లోకానుభవము
మెండుగ నెఱింగి, ఠీవితో నిండుసభను
రాచకార్యాలు దీర్చిన రచ్చచింత
నీడ నొక్కింత నిలిచి, మావీడు మున్ను
జెలగినట్టి చోటును గాంచి, చెలిమికాని
పూర్వవైభవముఁ దలపోసి చనుమ!
పోయె నానాటిపూష్వల వైభవమ్ము,
మాసె వారిపరాక్రమమహితదీప్తి,
కాలగతి మార్పు లెన్నేని కల్గుచుండు
చక్రనేమిక్రమమ్మున జగతిలోన!
వేసవిఁ దాహముం గొన్న పిట్టలకును
దొన్నెల న్నీరు వోయించి, యొన్నతరము
కాని భూతదయఁ దోమకాటుగన్న
పసులు మేను రాచికొనగ బండరాళ్ళ,
గొల్లభామలు బరువైన చల్లకుండ

లమరు తట్టల దింప వీలైన యెత్తు
రాలదిమ్మ లెత్తించి, మార్గంబులందు
కడకు చలిబాధ వగచు నక్కలకుగూడ
వస్త్రదాన మ్మొసంగిన పరమధర్మ
మూర్తి, లోకాంతరవ్యాప్తకీర్తిచంద్రి
కావిరాజితు డుత్తమకవులు భక్త
వరులు యోగులు మొదలగువారిచేత
ననవరతము పొగడ్తల నంది మున్ను
అమితకీర్తి గొన్నట్టి ధర్మాప్పరాయు
యశము విని మది నెంతయు నబ్బురపడి
అకట, అతడు నేడు లేడే,యని యార్తి గనెదు!
కాని, మదిని క్రీడాసక్తి కల్గనేని
వాలుజడ వేసుకు గులాబివలువ గట్టి,
పొంకమౌ వేణి చామంతిపూలు ముడిచి,
ముద్దుమోమున నిల్వుగా బొట్టు పెట్టి,
పుక్కిట విడెమ్ముతో, నల్లిపోరలపైట
'సెంటు చేను కెకరమ్ము కంచె' యన జెల్లు
పెద్ద లంగా పయిం దాల్చి, వీథు లూడ్చు
చును విటుల నోరచూపుల జూరగొంచు
చక చకను వచ్చు నాదాసి జారుపైట

పారదోలి నడివీథిని పట్టపగలు,
నల్లు రెదుటను దానికి న్నవ్వ్వాబాల్లు
కల్లజేసి కౌతుకమును గాంచి చనుమ!
రమ్యముల్ ఫలభారనమ్రమ్ములైన
ఆమ్ర నారంగ సీతాఫలాదివనము
లందగించు కాషాయజలాశయపరి
వర్ధితము తోచు పురికి నల్వంకలందు!

కన్నెనోము

* (శాఫోగీతము)

కన్నెనై యెల్లపుడు కాలమ్ము బుత్తు
నీవు నా భర్తవు గావేని ప్రియుడ!
పరపురుషు డెవ్వడున్ బడయుడు నన్ను
ఇప్పటికేని యింకెప్పటికేని.
ఈ వొక్కడవె సుమ్ము యేరగాగలవు
అతిసుకుమారమౌ మీ యందంపుసుమము
అద్దుకు, దివ్యమౌ నగరుధూపమ్ము
బలె, దీనితావి గాపాడు మెల్లపుడు

* శాఫో, గ్రీసుదేశపు కవయిత్రి

నీవె సుమి నా ప్రేమ నెమ్మనమ్మందు
జ్ఞాపక ముంచుకోఁగలవు, రాఁగల్గు
కాలాల మోదమ్ము, గర్వమ్ముఁ, శాంతి,
రాగమ్ముతోఁ బవిత్ర మొమ్మనర్పఁగదె!

ప్ర ణ య గా న ము

(శాఖాగీతము)

కదలేటి రెల్లులకన్న లోలను నేను,
వలపుచే నదిలోని జలమట్టు లైతి
మలయ వాయువుబోలి యలమె నీపాట నఁ
ప్రియుడ! చపలంపు నా హృది యెల్ల వినెడు
ఇశ్శో యనిన కృంగి, ఈవు మోద మ్మంద
ప్రొద్దుతిరుగుడుపూవు బోలి పొంగుదును.

సౌ ం ద ర్య పి పా స

(శాఖాగీతము)

ఆలల నురగలతోఁడి నాడేటి దేవ!
సర్వదానము లిచ్చు సంద్రింపురాజ!

నను సృజించితివి నీ మనసొచ్చినట్లు
మిగుల ప్రేమించేటి మేటి శక్తిచ్చి
తిన్నీ, నాచపలంపు హృదయ మేమందు
నిలను నందపువస్తువుల నెల్ల గోరి
కమలేందువదన నామముల రెండింట
నెది యందమైనదో యేర్పరుపలేము!

ప్రేమ తర్కము

(శాఫోగీతము)

చావే మేలని యంటావే
దేవత లేటికి చావరురా?
ప్రాణమె చేదని యంటావే,
బ్రతుకుదు రేలను దేవతలు?
ప్రేమ వొట్టిదే యంటావే,
ప్రేమింతు రేల దేవతలు?
ప్రేమే సర్వ మ్మంటావే,
ప్రేమింప కేమి సేతుమురా?

ప్రేమ శక్తి

(శాఖాగీతము)

నిశ్చలసత్యముతో జతగూర్చిన
నెంతో శక్తివంతంబౌ ప్రేమము,
దేవత లైనఁ దాని ధాటికిని
లోబడి పోవలసినవారే,

చపలము వికటము నుండీ ప్రేమము
చంపెడు నొకమాటే, యొకచూపే,
కావున, జాగ్రత కాముకులారా,
యేవిధి ప్రేమల మెలగెదరో !

చుక్కల రాక

(శాఖాగీతము)

చెలియింటిముందర కల దొక్కమఱ్ఱి
దిన మెల్ల నట గాలి తీయుగా బాడు
సంజ గూర్చుని కలిసి, చల్లనినీలి
నింగి చుక్కలరాక నీక్షింతు మచట.

వలపుల జోల

(శాఖాగీతము)

నిద్దుర బోవే, ఓ చెలియా
నీ వలపుంబ్రియు కౌగిలిలో
మ్రోటకాల్వయందున జీవజల
మ్ములు గుసగుసలాడుచు బోవఁ
మిణుగురు పురువులు వెన్నెల నిటు నటు
మిణుకు మిణుకు మని మెఱయంగఁ
నిద్దురబోవే ఓ చెలియా
నీ వలపుంబ్రియు కౌగిలిలో.

త్రుటిసౌఖ్యమె, కట్టా, త్వరలోనే
పిట్టలు లజ్జారవముల గూయుఁ,
బాలభాస్కరుడు వనవృక్షమ్ముల
పై వెలుగ నిదే వచ్చును కనుమా,
మానవసౌఖ్యమ్ముల కెల్లఁ పరి
మాణము గలదు గదే ఓ చెలియా?
నిద్దురబోవే ఓ చెలియా!
నీ వలపుంబ్రియు కౌగిలిలో.

పూ ల కి రీ ట ము

(శాఖాగీతము)

పువ్వులదండల గుచ్చవె చెలియా,
   మవ్వపు నీకురులన్ జుట్టంగన్
నల్లలితములౌ మొగ్గల సరముల
   నల్లవె నీ మెత్తనిచేతులతో
పూలకిరీటము దాల్చినవారిని
   పూజింతురు దేవత లని యందురు
పూలదండలను దాల్చనివారిని
   పొమ్మనందురట ప్రేమను జూడక
      పువ్వులదండల గుచ్చవె చెలియా
      మవ్వపు నీకురులన్ జుట్టంగన్.

స ర్వ స మ త్వ ము

(శాఖాగీతము)

వేగుచుక్కచే నోడినతారల
   పోగుజేయు నా యంగారకుడు

వెన్నెల గోత్రాలమందల గూర్చి,
బిడ్డలతల్లుల రొమ్మున జేర్చి,
లోకమున నెల్ల మృదువుం బ్రియమౌ
నా కన్నెయెదకు నన్నుం దార్చి.

ప్రియ నిరీక్షణము

(శాఖాగీతము)

గున్నమావి కొమ్మలందు గువ్వలు
గుసగుసలాడుచు నుండెన్
వాడినయాకులు నిదుర జరించెడి
వాడల నాడుచునుండెన్
ఇవ్వని మాడ్చెడు మధ్యాహ్న మెల్ల
నిల్లె కాచుకొనియుంటిన్
సంజను గబగబ వచ్చు నీ యడుగు
చప్పుడు వినబడునా యంచున్.

ప్రియ నిరీక్షణము

(శాఘోగీతము)

వాడిన గులాబియాకు లన్నియుఁ
పడిపోయెను పోనసీటిలోనఁ
కమ్మని పిల్లంగ్రోవులపాటలు
ఉమ్మరించు నిశ్శబ్దము జీల్చఁ
కాని నే నిటులె వీనుల నొగ్గుచు
కాచియుండ నెంతో యాత్రముతో
అల్లదె వాకిలి మెట్లపైన నీ
యడుగులచప్పుడు వినిపించెఁ.

ప్రియ నిరీక్షణము

(శాఘోగీతము)

గడియనక జామనక కాచి కూర్చుండి
నిశ్శబ్దమగుద్వార మీక్షించుచుండ
నీడలు గోడపై నాడుచుంబోవ
వీథి నడుగులసడి వినవచ్చుచుండె

ఆశయు సంశయ మ్మలమి నాదైన
యాలోలహృదయమ్ము నాడించుచుండె
ఎందరో యిండ్లకై యేగుదెంచెదరు
కాని నీ వింక దూరానె యుంటివిగా.

ప్రణయ స్మృతి

(శాఫోగీతము)

*మున్నొకతఱి నా హృదయతల్పమున
పన్నుంటివి నీలరజత జ్యోత్స్నలు
నీ సౌమ్యమ్మయగు నిర్మలప్రేమను
నిలపై ఠీవిని నడువంగఁ
పోయె న్నేడో చంద్రుడు, చుక్కలు
బోయె, నిశీథము వోవుచున్నది,
వేళ దాటిపోయె, పాన్పుపై నే
వేసట నొంటిగ బడియుంటిఁ.

* మున్నొకతఱి నా హృదయతల్పమున
బన్నుంటివి నీలరజత కౌముది
యిలపై ప్రచారు సేయగ నీ సౌ
మ్యె యగు నిర్మలప్రేమముతోఁ

వరప్రసాది

(శాఖోగీతము)

పుట్టుదు రింతులు భూమిపై లెక్క-
కందని యుగ యుగాంతరములదాక
ఎంత గాలించినా యీ పృధ్వి యెల్ల.
నిను బోలు కన్నియ గనరాదు నిజము
చాలంగ బ్రేమించి సంతోష మొంది
వెలి పస నెట్టిదో యెఱుగని మేటి
సమబుద్ధి యనెడు నుత్తమదాన మొసగి
నెలత ! దేవతలు మన్నించిరి నిన్ను.

మేలిము సుగు

(జేబున్నిసా)

మేలిముసుంగు నే మీదికి దీయ
నే మేమి జరుగునో యెఱుంగుదుము ?
పికిలిపిట్టయు గులాబీపూవు మరచు
భక్తితో లక్ష్మి నలావణ్యమున్ని గొలుచు

బ్రాహ్మణుం డా దేవి వదలి నా మోము
జూచి నా చెలువున జొక్కెడునేమొ ?

కన్నుల కేరికి గానరాకుండ
పొదరింటిలో బలె పుష్పగర్భమున
దాగియుండెడు సుగంధంబును బోలి
మద్రచితమ్ములౌ పద్యాల నడగి
డెయున్న నా మోము గాంతురుగాక జనులు
మేలిముసుంగు నే నేల దీయవలె ?

నిరాశ

(జేబున్నిసా)

అలల సాలసమ్ములౌ హస్తమ్ములార !
ప్రాణేశు కౌగిలి బడయరైతిరిగ !
శుష్కించి యీరీతి జొక్కుటకన్న
విరిగిపోవుటయె మే లరసిచూడంగ.

దండుగమారి నేత్రములార! మీరు
కాంతు ని న్నేండ్లుగ గానరైతిరిగ !

శాప్నజడతను నిష్ఫలములౌ కన్న
బొత్తలై పూర్తిగ పోవుటే మేలు.

కౌరమాలినట్టి యో చిరిసోనలార!
చెలువుని నాప్రక్క జేర్పరై తిరిగ!
చిన్నతనమునాటి స్నేహితు లెల్ల
రకట తమ తమ త్రోవ నరిగిరిగాదె!
వాడుగులాబిపూవా! యదృశ్యముగ
పుట్టినయట్టులే గిట్టిపోయెదవె?
ప్రియునికిరీటాన వెలయంగలేక
మద్ధృదయసుమంబ! మంట గలిసితివె!

...............?

తురకను నేగాను, చి
ల్లర రాళ్లను గొలతుర్
నరప్రేయసిరూపము గని మొక్కుచు
భక్తి నామె దలతుర్,
బాపడ నే గాను, య
జ్ఞోపవీతమును వీడి
ఈపగిది నామెజడను కంఠమున
నేమిపాడి తాల్చర్?

అప్ప చెల్లెళ్లు

(రవీంద్రుని "తోటమాలి" నుండి)

నీళ్లకోస మప్ప చె
ల్లెళ్లు పోదు రీ దారిన
పువ్వుబోం డ్లిచటి కొచ్చి
నవ్వుకొందు రేలనో ?
చెలులు నీళ్ల కేగునపుడు చెట్లచాటు నక్కిచూచు
సరసు డున్న సంగతి వా రెఱుగుదు రేమో ॥నీళ్ళ॥

ఈదారిని బోవునప్పు
డేదో గుసగుసలాడెద
రిద్దరు, నా సరసుని గు
ట్టెరుగుదు రేమో ! ॥నీళ్ళ॥
సుందరు లిట కొచ్చినంత
బిందె లిటులు నటు లొరుగుచు
చిందిపోవు లోని నీ
ళ్లెందుచేతనో ?
చెలులు నీళ్ళ కేగునపుడు చెట్లచాటు నక్కిచూచు
పురుషు గుండెతల్లడి వా రెఱుగుదు రేమో ? ॥నీళ్ల॥

సకియ లిచటి కొచ్చినంత
నొకరిమొగము లొకరు చూచి
కలుకుచు చిరునవ్వు నవ్వ
కొందు రేలనో?

చెకచెకమని నడచెడు నా చెలుల నడకలోని నవ్వు
చెట్లచాటున నున్న పురుషుచిత్తమును కలంచుగాదె
నీళ్ళకోస మప్పు చె
ల్లెళ్లు పోదు రీ దారినె

ప్రేమ రాజ్యము

(*Adaption.*)

లోకములో మన కేటికి లోలాక్షీ! రా, పోదము!
జీవితంపు సంతసమ్ము జెరిపి వంత గూర్చుపాడు
లోకములో మన కేటికి, లోలాక్షీ, రా, పోదము.

సరసమౌ వసంతభాగ్యగరిమ మిగుల నుల్లసిల్లు
నడవులందు పండుఫలము గుడిచి మనము తనివిదీర
విచ్చినమందారపూల యచ్చమైన తేనె గ్రోలి
మచ్చమైక మొంది మేను మరచిపోయి తమకమ్మున

చెవికింపగు నాదముతో సెలయేఱులు శ్రుతి వేయఁగ
చివురుటాకుబోలు వ్రేళ్ళ చెలియ! నీవు వీణె మీఁట,
పక్షి జంతుజాలము విన, పొదల నన్ని పాఱదోలి
చేత నున్న విమలభావగీతపు పాత్రమ్ము విప్పి
శ్రవణపేయ ప్రణయగీతి చవులూరఁగ నేను బాడ
కానన మే స్వర్గసీమ కన్న సౌఖ్య మౌఁగదే! యీ
    లోకముతో మన కేటికి, లోలాక్షీ! రా పోదము.

కా మా సు ర

"జలజల మని పాఱెడు నీ
  సెలయేటిదరిం గూర్చుని
  విలపించెద వేల నిటుల
      చెలియ! చెప్పవే.

  చిన్నవోయె ముద్దుమోము
  కన్నులంట నీరు గారు
  వన్నెతరిగి వాడె మేను
      కన్నె! యేలనే?

చెట్టు చామ నల్లబాఱె
పిట్టలన్ని గూళ్ల కేగు
చుట్టు నెల్లయెడలను చీ
కట్లు గ్రమ్మెడుఁగా."

"మొన్న తోఁట గంటి నొక్క
వన్నెకాని కామరూపు
కన్నుమణగు కాంతి, వాలు
గన్నులవానిన్.

తల నొక పూదండయు, చే
తులకు కంకణములు దెచ్చి
వలపు కలిగినటుల మెల్ల
కిలకిల కులికెఁగా.

ఎక్కించెను తేజీపై
నొక్కడైన గాంచ నతడు
పక్క నొఱిగి, యీల వేసి
చక్కగ బాడఁగా.

మలగుపండ్లు గుడువ నిచ్చి
పలవ దేనె మంచుపాలు,
తెలియనట్టి బాస జెప్పె
'వలతు ని' న్నని.

సెలయేటికి దెచ్చి నన్ను
వలవల బెగ్గిలి కలగుచు
వలపున నాకన్నులను
ద్దుల నాల్గు గొనెన్.
మెలమెల్లన్ జో కొట్టన్
కలగంటిని - హా! ఘోరము!
విలయపుకల గంటిని యా
సెలయేటిదరిన్.

వెల్లబోవు రాకొమరులు
తెల్లవోయి చచ్చినట్టు
లెల్ల రనిరి 'కామాసుర'
పిల్లను బట్టెన్*
వెలవెల బోవుచు కీడున్
దెలిపె వారి పెదవు లెల్ల
మెలకువయ్యె, పడియుంటిని
సెలయేటిదరిన్.

జలజల మని పారెడు నీ
సెలయేటిదరిన్ గూర్చుని
విలపింపగ కారణముం
దెలియు మియ్యదే.

జీ వి త ర హ స్య ము

ఈ జీవితమ్మున కేమర్థ మోయి
నామనోహర! ప్రియా! నారాజ! చెప్పుమ,
శరదంపు సూర్యునికిరణాలు నీదు
బంగారుశిరముపై బర్వియుండంగ.

చాందీతళుక్కుల సంజల నీదు
విమలస్వరం బిట్లు వినుపించుచుండ
మనుజుల కనుబ్రామి మాయమై చనిన
ప్రకృతిదా పరమరాహస్యమ్మదేమి?

అ దృ ష్ట ము

భాగ్యమ్మది యనేక భంగుల మాఱు
సంద్రింపు తరగలచందంబు దోప
కాన నెమ్మది తెల్వి గల్గియున్నపుడె
పానమ్ము జేయు మావల నేమి యౌనో!

ప్ర ణ య పా ర వ శ్య ము

సరుకుచెట్లను గాలి చల్లగా వీచె
వినతమై యొడ్డుకుం జనియె కెరటమ్ము
నల్లనౌ నింగిపై నక్షత్ర మొండు
తేజరిల్లెను గొప్పదీపంబువోలె
కర్ణమ్ము జొరదయ్యె కడలిశబ్దమ్ము
శూన్యమ్ములై తోచె చుక్కలుం గాలి
బంగారు నీ కురుల బావుటా నాదు
వక్షస్థలమ్ముపై బర్వియుండంగ.

స మా నా వ స్థ

కాంతిపక్షమ్ములతో గగనమ్మున
కడువడి బారెదు నో నక్షత్రీ!
ఇంతజెప్పరాదే ఈ రేయిని
నెచ్చోట నీ పయనము నాపెదవో!
వాడి విన్ననౌ వదనముతోడుత
స్వర్గవీథి నొంటిబోవుచంద్రా!

ఏడ నీ యగాధనిశీథమ్మున
తోడు లేక నిద్రింతువె చెపుమా
ఇలు వెడలింపబడినచుట్టమటు
లిల యెల్లను దిరుగు మందపవనా!
నిలుతు వింక నేకోటరమున నే
యలపయి వేగమ తెలియంజెపుమా.

జీ వ యా త్ర

జగతి నెల్లెడ వీచి చల్లనిచెట్ల
లలితమ్మలైన పల్లవములఁ బూల
సంచలింపగజేయు చల్లగాలివలె
తీరనికోర్కెతో తిరుగుదు కృష్ణ!

విశ్రాంతి యెరుగక వేదన నుక్కు-
నాలోచనాయత్తమౌ మదితోడ
మాధవా! నీదు గుమ్మము జేరువరకు
నీ జీవయాత్ర నెగ్గించెదనోయి!

భావిచింతనము

కాలచక్రము గతిగడచి, ప్రపంచ
భావిభాగ్య మెల్ల పండినవెనుక
నానాటి కెవరైన నడుగకపోరు
'శ్రీకృష్ణు డెవ్వరు చెప్పుమా' యంచు
భాగ్యవశమ్మున భావికాలాన
నమృతతుల్యములు జీవితభారనమ్ర
ములు నైన నాగీతములు విని రాధ
ప్రేమ మగాధ మం చెఱుగకపోరు.

ప్రేమమాయ

కల్ల గాదిది నమ్మగా దగు సకియ!
వంగెడు బంగారు వగపైరువోలె
జలజల ప్రవహించు జలములవోలె
వనిత నా హృదయమ్ము పడిలేచుచుండె.
అదృశ్య మైవచ్చు నాతనిశక్తి
వార్ధినుండి ప్రచండవాయువుబోలె,
అతని దూరాన నరసిన యంత
కారణమ్మును నెఱుంగకయె మొ్రక్కెదను.

అ వ తా ర స మా ప్తి

నీవు నెమ్మది నుంటి వేముంది చెప్ప?
నీవు మరణము నొంది తేముంది చేయ?
నీయాత్మ యా పరమేశుసన్నిధిని
జేరె నింకేముంది నేరుచుకొనగ?
నీ వంత మొంద నాకీజీవ మేల?
అర్థమ్ము లేని వైభవము కీర్తియును
కలిసి ముచ్చటలాడు చెలికాడు లేక
వేచి చూడందగు విభునీడ లేక !

బా ల కృ ష్ణు డు

బంగారు పుష్పమ్మువలె ముద్దుగులుకు
చిన్నారి పొన్నారి చిట్టి నాతండ్రి
సకలసంపదలైన స్వారాజ్యమైన
నాచిన్ని కృష్ణుకన్నను నెక్కువౌనె?

మురళీకృష్ణుడు

వాయింపుమా మురళి వాయింపు కృష్ణ!
తుమ్మెదగండ్లు ఝుంఝుమ్మని పాడు
శారదరమణియు సంద్రింపురాజు
నానందమున నోలలాడుచున్నారు
వాయింపుమా మురళి వాయింపు కృష్ణ!
వాయింపుమా మురళి స్వేచ్ఛముగ కృష్ణ!

పండ్లు పైరులు మిగుల బండియున్న వవె
రతిరాజు లోకసామ్రాజ్యమ్ము నేలు
నీవేళ చింతల కెడ మేడదోయి!
స్వేచ్ఛమ్ముగా మురళి వాయింపు కృష్ణ!
వాయింపుమా మురళి వాయింపు కృష్ణ!

వి ర హ ము

ఏడ తిరుగాడెదవు కృష్ణా!
ఈ
వాడకే రావైతి కృష్ణా!
నీపైని మోహమున కృష్ణా!
నే
నిలువలేకుంటిరా కృష్ణా!
కాల్చుచున్నది జ్వరము కృష్ణా!
నా
కాలుసేతులు వడకు కృష్ణా!
ఆస లడుగంటెరా కృష్ణా!
ఆ
యాసమున బల ముడిగె కృష్ణా!
బాలభానునియట్ల కృష్ణా!
నీవు
వచ్చి న న్నలరింపు కృష్ణా!
వదనకాంతుల జిమ్మ కృష్ణా!
నా
పరితాప మార్పరా కృష్ణా?

వసంతాగమము

గున్నమావి తోటలోన
గువ్వ యొకటి గూడు కట్టి
సరసుడౌ వసంతురాక
కొఱకు తమిని వేచియుండె.

కాని నామనమ్ము మిగుల
కలచుచు హృదయమ్ములోన
మరగువలపు తలపు నెవ్వ
రెఱిగింతురు నీకు కృష్ణ!

పగ లెల్లను ధాత్రీరమ
పచ్చనిపుట్టమ్ము గట్టి
పసుపుపూల దాల్చి బాల
పవను గూడి తిరుగుచుండ

చల్లనైన చెట్టునీడ
నల్ల మలర గూరుచుండి
వనము కవల బారుసోన
పాటలు వినుచుందు కృష్ణ!

గోపబాలు లేనగు మోము

(కృష్ణకర్ణామృతమునుండి)

శైవుడనె, యించుకేని సంశయము లేదు,
భక్తి బంచాక్షరీమంత్రపఠన నేతు
నట్టు లయ్యు నతసీకుసుమావభాస
గోపబాలు లేనగుమోమె గోరు మనము.

తెలివిమాలి తెలియనైతి

(శంకరుని శివానందలహరినుండి)

దేవ దేవ! శంభో! నిను
తెలివిమాలి తెలియనైతి!
నిరతము భావమున దోచు
నీదు పాదసన్నిధి నా
చేతస్సరసిజ మర్పణ
జేసి సుఖము గాంచలేక,
ఘోరవిజనవిపినముల, X

క్షీరపు కాసారముల వి
శాలశైలముల బడి పూ
జాకుసుమార్థము తిరిగెద,
దేవదేవ శంభో! నిను
తెలివిమాలి తెలియనైతి!

రా మ క థా సు ధ

(శంకరుని రామకర్ణామృతమునుండి)

మార్గమందున మార్గమందున
వృక్షశాఖల రత్నవేదులు
వేదులందున వేదులందున
కిన్నరీబృందములగీతము,
గీతమందున గీతమందున
మంజులాలాపార్ద్రగోష్ఠియు
గోష్ఠియందున గోష్ఠియందున
నీదుకథయే రామచంద్రా!

వృక్షమందున వృక్షమందున
వీక్షితములౌ పక్షిసంఘాల్,
సంఘమందున సంఘమందున
మంజులామోదార్ద్రవాక్యము,
వాక్యమందున వాక్యమందున
మంజులాలాపార్ద్రగోష్ఠియు,
గోష్ఠియందున గోష్ఠియందున
నీదుకథయే రామచంద్రా!

సీతా విరహము

(రామవాక్యము)

ప్రాసాదమ్మున నీవే!
పథము పథమునను నీవే!
పృష్ఠభాగమున నీవే!
పురోభాగమున నీవే!
పర్యంకమ్మున నీవే!
పలుదిశలందున నీవే!
కనంబడెద, వోర, వియో
గాతురమౌ నామదికిని.

అహో, యెంత చిత్రమైన
దగును వాడు చేతముతీ
రపరమేమి తోచదయ్యె
నతివమిన్న! నీవుదక్క!
నీవే! నీవే! నీవే!
నీవే! నీవే! నీవే!
అఖిలజగతియందీ యు
ద్వైతభావ మెట్టిదియో!

మా గాంధి

కొల్లాయి గట్టితే నేమి,
మాగాంధి,
కోమటై పుట్టితే నేమి? ॥కొల్లాయి॥
వెన్నపూసా మనసు
కన్నతల్లీ ప్రేమ
పండంటి మోముపై
బ్రహ్మ తేజస్సు ॥కొల్లాయి॥

నాల్గు పరకల పిలక
నాట్యమాడే పిలక
నాలుగూ వేదాల
నాణ్య మెరిగిన పిలక ||కొల్లాయి||

బోసినో ర్విప్పితే
ముత్యాల తొలకరే
చిఱునవ్వు నవ్వితే
వరహాల వర్షమే ||కొల్లాయి||

చకచక నడిస్తేను
జగతి కంపించేను
పలుకు పలికితేను
బ్రహ్మవాక్కేను ||కొల్లాయి||

కౌశికుడు క్షత్రియుడు
కాలేద బ్రహ్మఋషి
నేడు కోమటిబిడ్డ
కూడ బ్రహ్మర్షాయె ||కొల్లాయి||

గాంధీ ప్రభ

గాంధిమహాత్ముడు బయలుదేరగా కలకల నవ్వింది,
జగత్తూ, కలకల నవ్వింది ॥గాంధి॥

గాంధిమహాత్ముడు చకచక నడువగ కంపించి పోయింది,
భూదేవీ, కంపించిపోయింది ॥గాంధి॥

గాంధిమహాత్ముడు కన్ను విప్పగా గడగడ వణకింది,
అధర్మము, గడగడ వణకింది ॥గాంధి॥

గాంధిమహాత్ముడు నవ్వు నవ్వగా కన్నుల గట్టింది,
స్వరాజ్యం, కన్నుల గట్టింది ॥గాంధి॥

గాంధిమహాత్ముడు గొంతు విప్పగా, గణగణ మ్రోగింది,
ప్రణవము, గణగణ మ్రోగింది ॥గాంధి॥

గాంధిమహాత్ముడు స్వస్తి బాడగా కరముల దొరికింది,
మోక్షము, కరముల దొరికింది ॥గాంధి॥

ఈ జ న్మ ము

ఈ జన్మ మిక దుర్లభము రా,
ఏ జన్మసుకృత మో ఈనాడు బ్రతికుంటి మీ॥

ఈశ్వరుడె గాంధిగా ఇల నవతరించాడు
అందులో మము గన్న, హిందూమాతకడుపున నీ॥

ధర్మదేవత మూర్తి దాల్చింది గాంధిగా,
కల్లార మన మతని, గాంచి ధన్యుల మైతి మీ॥

భారతలక్ష్మికి, భాగ్యరేఖా గాంధి,
అతడె మననాయకు,డాయె నెంతటిభాగ్యమీ॥

ఈశోభ గనుభాగ్య, మే నోముపంటో,
ఈయజ్ఞములో చావు, యేపుణ్యఫలమో

ఈజన్మ మిక దుర్లభము రా,
యేజన్మసుకృత మో, ఈనాడు బ్రతికుంటిమీ॥

"వే ణు నా ద ము"

వేణునాదము మోగుతుందండోయ్
ఓ భక్తులారా
వేణునాదము మోగుతుందండోయ్ ॥వేణు॥

వేగుజామూ కోడికూసె
వేగుచుక్కా తూర్పున బొడిచె
వేగమె నిద్దురలేచి రండోయ్
వేళ మించిపోయెనండోయ్ ॥వేణు॥

భారత దేశపు దాస్యము బాపగ
పయన మాయె మోహనగాంధీ,
చావో జయమో తేలందే యీ
జన్మకు మళ్ళీ కనబడడండోయ్ ॥వేణు॥

భార్యల విడిచీ భర్తలు రండోయ్
భర్తల విడిచీ భార్యలురండోయ్
తల్లుల విడిచీ పిల్లలు రండోయ్
పిల్లల విడిచీ తల్లులు రండోయ్ ॥వేణు॥

పాపాలన్నీ పటాపంచలై
పరమేశ్వరుసన్నిధిలో జన్మము

ధన్యత జెందీ ముక్తిని బొందే
తరుణము దొరికెను మరి రాదండోయ్
వేణునాదము మోగుతుందండోయ్
ఓభక్తులారా!
వేణునాదము మోగుతుందండోయ్

"మత్తుమందు"

ఎవరేశారీ మత్తుమందు,
ఎన్నాళ్లదాకాను, ఈమొద్దునిద్దర ॥ఎవరే॥
నల్లమందైతేను, నాలుగ్గడియలవరకె
కల్లు మత్తైతే పధి, గడియలవరకేను ॥ఎవరే॥
తాచువిషము కూడ, తగ్గేను మంత్రముతో
ఏదివ్యమంత్రముతో, యీమత్తు తగ్గేనో ॥ఎవరే॥
గాంధీమహాత్ముడు, కనిపెట్టినట్టి యీ
సత్యాగ్రహమంత్రముతో, మత్తు వదిలేనేమో
ఎవరేశా రీమత్తుమందూ
ఎన్నాళ్లదాకాను యీ మొద్దునిద్దర? ॥ఎవరే॥

మా ల మా ది గ ల మొ ఱ

గాంధీమహాత్మ, గాంధీమహాత్మ,
కాచి రచ్చించు గాంధీమహాత్మ॥

సరకారువోరు, కరుకైనవోరు,
ఉప్పిరితేను తప్పేశినోరు ॥గాంధి॥

డబ్బుగలోరు, దరికి రానీరు,
ఈగోర మేమి మానేర మేమి? ॥గాంధి॥

మాలమాదిగలం, మనసులం గామా?
కుక్కలకన్నా తక్కువయ్యామా ॥గాంధి॥

మా మొఱాలించ, సామోరె దిక్కు,
ఆసామివోరి, అవుతారమైన
గాంధీమహాత్మ గాంధీమహాత్మ
కాచి రచ్చించు గాంధీమహాత్మ.

స్వ రా జ్య ల క్ష్మి పె ం డ్లి

పోదాము స్వరాజ్యలక్ష్మి పెండ్లి జూడ
రారే రమణులారా! ॥

ముత్యాల ముగ్గులూ, రత్నాల తోరణాలు
మాణిక్యాల మంటపమటా,
మన లక్ష్మి పెండ్లికి ॥పోదాము॥

సంధ్రమె పెళ్ళిల్లంట, సదస్యులు దేవతలంట
ఉప్పే తలంబ్రాలటా,
మన లక్ష్మి పెండ్లికి ॥పోదాము॥

గాంధీ వశిష్ఠంట, కస్తురమ్మ ముత్తైదంట
పరమాత్ముడే సాక్షిటా,
మన లక్ష్మి పెండ్లికి,
పోదాము స్వరాజ్యలక్ష్మి పెండ్లిజూడ
రారే రమణులారా!

జా తీ య ప తా క ము

పతాకోత్సవము సేయండీ
స్వతంత్రభారత జాతిచిహ్నామా ॥ప॥

కొత్తవన్నెలూ కొత్తచిన్నెలూ
కొత్తజీవమూ కొమరొప్పంగా

నూతనభారతజాతికి భువిలో
ఖ్యాతీ జయమూ కలగాలంటూ ॥వ॥

వీరకేసరుల యెఱ్ఱనిరంగూ
దేశసేవకుల తెల్లనిరంగూ
భక్తులపాలిటి పచ్చనిరంగూ
బీదలపెన్నిధి రాటపుమెఱపే ॥వ॥

అన్నిమతాలకు అన్ని తెగలకూ
ఆశ్రియ మీాజండా ఒకటేనోయ్
ప్రాణము పోతే పోనీ జండా
మానముమాత్రము మంటగలపక ॥వ॥

రాట్నము

సిగ్గు లేదా నీకు శిరము లేదా
అన్నమైనా లేక బీద లల్లాడుతుంటేను
సీతాశోక చిలుకలాగ సీమగుడ్డ కట్టితిరుగ ॥సి॥

పూటకూడులేని ప్రజకు రాట్నమొకటే పెన్నిధుండ
మోటంచు పవిత్రమైన రాటంఖద్దరు వెక్కిరింప ॥సి॥

అంగడిలో అన్నీ యుంటే అల్లుడినోట శనన్నట్లు
భాగ్యరాశి భారతభూమి పరదేశపు సరకులేల? ॥సి॥

బాపూజీ — మా బాప్

పోర్ బందర్ కోమటింట పుట్టినాడోయ్
పురుషోత్తముడు జగతి మెట్టినాడోయ్
కొత్త యేసు క్రీస్తు అవతరించినాడోయ్
కొట్టకె పగవాళ్ళపొగరు దించినాడోయ్
పోర్ బందర్॥

హిందూ పైగంబర్ జన్మించినాడోయ్
అల్లాహో అక్బరంటు అరిచినాడోయ్
పోర్ బందర్॥

చీమను సింహాసన మెక్కించినాడోయ్
రాతి నాతి జేసిన శ్రీరాముడేనోయ్
పోర్ బందర్॥

ధర్మముకై ప్రాణి పందెమొడ్డినాడోయ్
తాళలేక శత్రువులూ తలకిందైరోయ్
పోర్ బందర్॥

చేతులు పైకెత్తి జేజే లనండోయ్ బా
బాపుజీ ప్రపంచపు మాబా పనండోయ్.

పోర్ బందర్॥

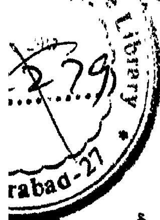
ప్రేమ కారణము

(సెలయేటి గానము నుండి)

కారణం బేమనందు నో కాంత, నీదు
ముద్దుమో మందమో, లేక, మోహపార
వశత నిటు నటు చలియించు వాలుకనుల
యందమో కెంపు పెదవులసందు నుంచి
తొంగి చూచుచు వెంటనే తొలగి లోని
కేగుచును మోముసీమపై నిచట నచట
మెఱుపు మెఱపించు మవ్వంపు చిఱునగవుల
చందమో, లేక ముంగురు లందమానో!

ప్రేమకున్ గల్గుకారణం బేమనగల
మింతిరో నిన్నుఁజూడ ప్రేమించుటె జామి!
ఇంతియేగాని వేత్వేఱ నెంచి చూచి
అందపుం దళుకులనె ప్రేమనందగలనె!

తెలిక్షు మాత్మను ఆత్మను కలిపి కుట్టు
దారమే నాదు ప్రేమకు గారణమ్ము.

సహజలావణ్యము

(సెలయేటిగానము నుండి)

మోముతీరు సామాన్యమే, ముగుద, కురులు
ముడిచి, కుంకుమతిలకమ్ము మోమున నిడి
నంతనే యింత సొగ సెట్టు లబ్బె, జెప్ప
వే చెలి, వినంగ నామది వేడ్కవుట్టె.
తీగెదీపమ్ము దీప్తి నల్దెసల బర్వ
చదల చీకటి నిటు నటు కదలబాఱ
జేయుచుండ, నొయ్యారమ్ము చెలగ నిలిచి
మాటలాడెడి నీసౌరు మనము గొనియె
చెలియరో! దేవలోకమ్ము చెడెల వగు
లోపమేలేని యుత్తమరూపములను
గంటిగాని, యదేమొ నా కన్నులకును
నీదుమూర్తియె మోదమ్ము నించె, నిజము.
ఉత్తమాకృతి జీవసంపత్తి గలుగు
సహజలావణ్యమున కెట్లు సాటివచ్చు?